

Pojedine vrste i obilježja osiguranja imovine na primjeru osiguranika

Radoš, Iva

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Economics and Business / Sveučilište u Zagrebu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:148:578870>

Rights / Prava: [Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 Unported/Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-08**

Repository / Repozitorij:

[REPEFZG - Digital Repository - Faculty of Economics & Business Zagreb](#)

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij

Poslovna ekonomija – smjer Računovodstvo i revizija

**POJEDINE VRSTE I OBILJEŽJA OSIGURANJA IMOVINE
NA PRIMJERU OSIGURANIKA**

Diplomski rad

Iva Radoš

Zagreb, Rujan 2024.

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij

Poslovna ekonomija – smjer Računovodstvo i revizija

**POJEDINE VRSTE I OBILJEŽJA OSIGURANJA IMOVINE
NA PRIMJERU OSIGURANIKA**

Diplomski rad

Student: Iva Radoš

JMBAG studenta: 0067558571

Mentor: Prof. dr. sc. Vesna Vašiček

Zagreb, Rujan 2024.

Sveučilište u Zagrebu

Ekonomski fakultet

Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij

Poslovna ekonomija – smjer Računovodstvo i revizija

**CERTAIN TYPES AND CHARACTERISTICS OF
PROPERTY INSURANCE ON THE EXAMPLE OF THE
INSURED**

Master Thesis

Student: Iva Radoš

JMBAG studenta: 0067558571

Mentor: Prof. dr. sc. Vesna Vašiček

Zagreb, September, 2024.

Sažetak i ključne riječi na hrvatskom jeziku

Osiguranje predstavlja djelatnost pružanja ekonomske zaštite pojedincima, poslovnim subjektima i drugim oblicima poduzetnika i ustanova od raznih rizika koji mogu naštetiti njihovoj imovini, zdravlju ili životu. Ekonomska zaštita predstavlja ugovoreni iznos pokrića uslijed nastanka štetnog događaja. Ugovaranjem osiguranja zapravo se prenosi rizik s osiguranika na osiguratelja.

Obzirom na djelatnost pružanja ekonomske zaštite od rizika koji mogu naštetiti imovini, zdravlju ili životu, postoje dvije vrste osiguranja – životno i neživotno osiguranje. Životno osiguranje je vrsta osiguranja koja pruža financijsku zaštitu osiguraniku i njegovim najbližima u slučaju njegove smrti ili trajnog invaliditeta. Varijante životnog osiguranja omogućuju osiguraniku ne samo zaštitu, već i priliku za dugoročnu štednju ili ulaganje. S druge strane, neživotno osiguranje je vrsta osiguranja koja pruža financijsku zaštitu od rizika koji se ne odnose na ljudski život, poput štete na imovini, odgovornost za štetu prema trećim osobama, gubitka prihoda zbog prekida poslovanja i slično.

Tržište osiguranja, a dijelom i financijsko tržište u Republici Hrvatskoj, trenutno je pod utjecajem četrnaest društava za osiguranje (2023.). Kontrolu i nadzor poslovanja osiguravajućih društava provodi Hrvatska agencija za nadzor financijskih institucija ili skraćeno HANFA. U ovom radu obrađene su teorijske značajke osiguranja, dan je pregled tržišta osiguranja u RH, obilježja pojedinačnih vrsta osiguranja, te će se analizirati vrste i značajke neživotnih osiguranja na primjeru društva RADOŠ TRGOVINA.

Ključne riječi: osiguranje, ekonomska zaštita, premija osiguranja, rizik, financijsko tržište

Sažetak i ključne riječi na engleskom jeziku

Insurance represents the activity of providing economic protection to individuals, business entities and other types of entrepreneurs and institutions against various risks that may harm their property, health or life. Economic protection represents the contracted amount of coverage due to the occurrence of a harmful event. By contracting insurance, the risk is actually transferred from the insured to the insurer.

Considering the activity of providing economic protection against risks that can harm property, health or life, there are two types of insurance - life and non-life insurance. In addition to classic types of life insurance, there are also variants that combine insurance with savings or investment in various funds or stocks. These types of life insurance provide the insured with not only protection, but also the opportunity for long-term savings or investment. On the other hand, non-life insurance is a type of insurance that provides financial protection against risks that are not related to human life, such as property damage, liability for damage to third parties, loss of income due to business interruption, and the like.

The insurance market, and partly the financial market in the Republic of Croatia, is currently under the influence of fifteen insurance companies (2022). The control and supervision of the operations of insurance companies is carried out by the Croatian Agency for the Supervision of Financial Institutions, or HANFA for short. In this paper, the theoretical features of insurance are discussed, an overview of the insurance market in the Republic of Croatia is given, the characteristics of individual types of insurance are analyzed, and the types and features of insurance are analyzed, and examples of individual types of non-life insurance are analyzed using the example of the company RADOŠ TRGOVINA.

Key words: insurance, economic protection, insurance premium, risk, financial market

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Izjavljujem i svojim potpisom potvrđujem da je diplomski rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenju literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija.

Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Iva Radoš

Zagreb, 09.09.2024.

STATEMENT ON THE ACADEMIC INTEGRITY

I hereby declare and confirm by my signature that the final thesis is the sole result of my own work based on my research and relies on the published literature, as shown in the listed notes and bibliography.

I declare that no part of the thesis has been written in an unauthorized manner, i.e., is not transcribed from the non-cited work, and that no part of the thesis infringes any of the copyrights.

I also declare that no part of the thesis has been used for any other higher education, scientific or educational institution.

Iva Radoš

Zagreb, Septempar, 9th 2024

SADRŽAJ

Sažetak i ključne riječi na hrvatskom jeziku.....	I
Sažetak i ključne riječi na engleskom jeziku	II
1. UVOD.....	6
1.1. Predmet i cilj rada	6
1.2. Metodologija rada i izvori podataka.....	6
1.3. Struktura rada	6
2. OBILJEŽJA OSIGURANJA.....	7
2.1. Pojam i razvoj osiguranja	8
2.2 Računovodstvo osiguravajućih društava	11
2.3. Obilježja financijskih izvještaja osiguravajućih društava.....	12
2.4. Vrste osiguranja	15
3. TRŽIŠTE OSIGURANJA.....	17
3.1. Regulacija djelatnosti osiguranja u RH.....	18
3.2. Statistički podaci o tržištu osiguranja RH.....	20
4. OBILJEŽJA POJEDINAČNIH VRSTA OSIGURANJA	24
4.1. Osiguranje imovine	26
4.2. Osiguranje od odgovornosti.....	26
4.3. Osiguranje od gubitka prihoda	27
4.4. Osiguranje od kibernetičkog rizika	28
4.5. Osiguranje od profesionalne odgovornosti.....	29
5. ANALIZA VRSTI I ZNAČAJKI OSIGURANJA IMOVINE.....	32
5.1. Analiza vrsti i značajki osiguranja na primjeru polica osiguranja.....	33
5.1.1. Osiguranje nepokretne imovine	35
5.1.1.1. Polica osiguranja dugotrajne i kratkotrajne materijalne imovine	35
5.1.1.2. Računovodstveno praćenje plaćenih premija osiguranja kod osiguranika	38
5.1.1.3. Računovodstveno praćenje premija osiguranja kod osiguravajućeg društva	40
5.1.2. Osiguranje pokretne imovine	41
5.2. Interpretacija nalaza i diskusija.....	46
6. ZAKLJUČAK	51
7. POPIS LITERATURE	53

8. POPIS SLIKA	56
9. POPIS TABLICA.....	57
10. ŽIVOTOPIS	58

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet rada je određivanje pojma i značajki osiguranja imovine te na primjeru društva RADOŠ TRGOVINA d.o.o. prezentirati obilježja pojedinih vrsta osiguranja. Cilj rada je objasniti teorijske značajke osiguranja, sagledati tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj, odrediti obilježja pojedinačnih vrsta neživotnih osiguranja, te analizirati vrste i značajke neživotnih osiguranja na primjeru polica osiguranja društva RADOŠ TRGOVINA d.o.o.

1.2. Metodologija rada i izvori podataka

Izvori prikupljanja podataka u radu su primarni i sekundarni. Sekundarni podaci prikupljeni su iz znanstvenih i stručnih časopisa, knjiga te literature dostupne na internetu i predstavljaju teorijski koncept rada. Primarno istraživanje odnosi se na korištenje primarnih podataka koji su prikupljeni i ustupljeni od RADOŠ TRGOVINA d.o.o.

1.3. Struktura rada

U prvom poglavlju pod nazivom Uvod, navedeni su predmet i cilj rada, metodologija rada i izvori podataka, te je opisana struktura rada. Drugo poglavlje sadrži teorijske značajke osiguranja i opisuje pojam i razvoj osiguranja, zatim se sagledava uloga i značajke osiguravajućih društava kao institucija na tržištu osiguranja te vrste osiguranja koje navedene institucije nude. Treće poglavlje govori o tržištu osiguranja u Republici Hrvatskoj i regulatornim institucijama čija je primarna zadaća regulirati rad institucija u djelatnosti osiguranja, te statističkim podacima o tržištu osiguranja. Četvrto poglavlje sadrži obilježja pojedinačnih vrsta neživotnih osiguranja. Kroz posljednje, peto poglavlje analiziraju se obilježja dviju ugovorenih polica neživotnog osiguranja društva RADOŠ TRGOVINA d.o.o.

2. OBILJEŽJA OSIGURANJA

Pojam osiguranja predstavlja gospodarsku djelatnost kojom se zainteresiranim fizičkim i pravnim osobama pruža ekonomska zaštita od različitih rizika koji ugrožavaju njihovu imovinu, zdravlje ili život (HANFA, 2020.). Fizičke i pravne osobe koje sklope ugovor o osiguranju postaju osiguranici. Ugovaranjem osiguranja, osiguranik pristaje plaćati premiju osiguranja osiguravajućem društvu prema ugovoru. Drugi naziv za premiju osiguranja je cijena osiguranja ili novčani iznos koji osiguranik osiguranja plaća osiguravatelju. Ugovor o osiguranju sklapa se u svrhu zaštite sebe ili imovine, te ako kojim slučajem dođe do štete od koje je fizička ili pravna osoba osigurana, osiguravajuće društvo dužno je isplatiti osigurninu. Osigurnina ili naknada iz osiguranja ovisi o riziku od kojeg se fizička ili pravna osoba želi osigurati. Pojam osigurnine koristi se kod osiguranja osoba, dok se pojam naknade iz osiguranja koristi kod osiguranja imovine (HANFA, 2020.).

„S obzirom na predmet osiguranja, osiguranja se dijele na osiguranja imovine, osiguranja osoba i osiguranja od odgovornosti. Zakon o osiguranju i smjernice EU osiguranja dijele na neživotna i životna osiguranja. Neživotna osiguranja obuhvaćaju osiguranja industrije, civilna osiguranja, osiguranje poljoprivrede, osiguranje motornih vozila, osiguranje opće odgovornosti, transportno osiguranje i kreditno osiguranje. Životna osiguranja u užem smislu obuhvaćaju dugoročna svotna osiguranja života u kojima se ugovorena svota isplaćuje korisniku osiguranja u slučaju smrti ili doživljenja osiguranika, a u širem smislu uključuju i rentna osiguranja. Osiguranje osoba zajedničko je ime za životno osiguranje i osiguranje od nesretnoga slučaja.“ (Hrvatska enciklopedija, 2022.).

Osiguravajuća društva veliki su investitori na financijskim tržištima jer ulažu premije osiguranja primljene od osiguranika. Većinu vremena, s obzirom na njihove često dugoročne horizonte ulaganja, osiguravatelji su izvor stabilnosti za financijska tržišta. Međutim, zbog same veličine njihovih investicijskih portfelja, preraspodjela sredstava ili povlačenje pozicija od strane ovih institucija potencijalno će pokrenuti destabilizaciju tržišta (European Central Bank, 2009., str. 160).

2.1. Pojam i razvoj osiguranja

Osiguranje označava sustav ekonomske zaštite osobe i imovine s naglascima na uzajamnost i solidarnosti. Prikupljenim premijama i doprinosima (na primjer zdravstveno osiguranje), pokrivaju se štete rizičnih događaja koje nastaju kao posljedica izloženosti ljudi i imovine određenim opasnostima. Osiguranje kao sustav ima dva temeljna obilježja: 1. prijenos rizika od pojedinca na skupinu – zajednicu rizika; 2. podjela gubitaka na ujednačenoj osnovi na sve članove skupine (na sve osiguranike) i pokriva u obliku premija koje uplaćuju osiguranici. Osiguranje je ekonomski institut društvenog i gospodarskog života kojim se zaštićuje pojedinac, poslovni subjekt i gospodarski razvoj od ekonomski štetnih posljedica prirodnih sila i nesretnoga slučaja (Hrvatska enciklopedija, 2022.).

Tablica 1 Najvažniji pojmovi u osiguranju

<i>Pojam</i>	<i>Opis</i>
<i>Ugovor o osiguranju</i>	Predstavlja ugovor obveznog prava kojim se ugovaratelj osiguranja obvezuje isplatiti osiguraniku osigurninu ukoliko nastane osigurani slučaj, dok se ugovaratelj osiguranja obvezuje osiguratelju platiti premiju osiguranja.
<i>Osiguratelj</i>	Predstavlja pravnu osobu koja na tržištu obavlja poslove osiguranja.
<i>Osiguranik</i>	Predstavlja osobu čiji je imovinski interes osiguran i kojoj pripadaju prava iz ugovora o osiguranju.
<i>Korisnik osiguranja</i>	Predstavlja osobu koja u slučaju nastanka osiguranog slučaja ima pravo na naknadu od osiguratelja sukladno sklopljenom ugovoru o osiguranju.
<i>Polica osiguranja</i>	Predstavlja pisanu ispravu o sklopljenom ugovoru o osiguranju čiji je sadržaj propisan Zakonom o obveznim odnosima. Polica osiguranja obvezno mora sadržavati sljedeće: ugovorne strane, osiguranu osobu ili imovinu, rizik, trajanje i iznos osiguranja i vrijeme pokrića, premiju/ulog, datum izdavanja i potpise svih ugovornih strana.
<i>Premija osiguranja</i>	Predstavlja novčani iznos koji ugovaratelj osiguranja plaća osiguratelju temeljem sklopljenog ugovora o osiguranju.
<i>Osigurani slučaj</i>	Predstavlja događaj prouzročen osiguranim rizikom.
<i>Osigurani rizik</i>	Predstavlja budući, neizvjestan događaj prouzročen višom silom.

Izvor: izrada autora prema HUU (2016.)

Povijest osiguranja vezana je uz razvoj trgovine i s njom srodnih djelatnosti. Prve metode prijenosa ili raspodjele rizika u monetarnoj ekonomiji prakticirali su kineski i babilonski trgovci 3.000 godina prije Krista. Kineski trgovci koji su putovali opasnim riječnim brzacima preraspodijelili bi svoju robu na veći broj plovila kako bi ograničili gubitak zbog prevrtanja bilo kojeg pojedinačnog plovila. Babilonci su razvili sustav koji je zabilježen u poznatom Hamurabijevom kodeksu, a prakticirali su ga rani sredozemni trgovci. Ako bi trgovac primio zajam za financiranje svoje pošiljke, platio bi zajmodavcu dodatni iznos u zamjenu za jamstvo zajmodavca da će otkazati zajam ako pošiljka bude ukradena ili izgubljena na moru. Drevni atenski "pomorski zajam" davao je novac za putovanja uz otkazivanje otplate ako se brod izgubi.

Zasebni ugovori o osiguranju (police osiguranja) prvi put su predstavljeni u Genovi u 14. stoljeću, kao i fondovi osiguranja potpomognuti zalogom zemljišnih posjeda. Prvi poznati ugovor o osiguranju potječe iz Genove 1347. godine, dok se u sljedećem stoljeću pomorsko osiguranje široko razvilo, a premije su intuitivno varirale s rizicima. Spomenuti ugovori o osiguranju omogućili su odvajanje osiguranja od ulaganja, odvajanje uloga koje se prvo pokazalo korisnim u pomorskom osiguranju. (Fortius Interpartes, n.d.)

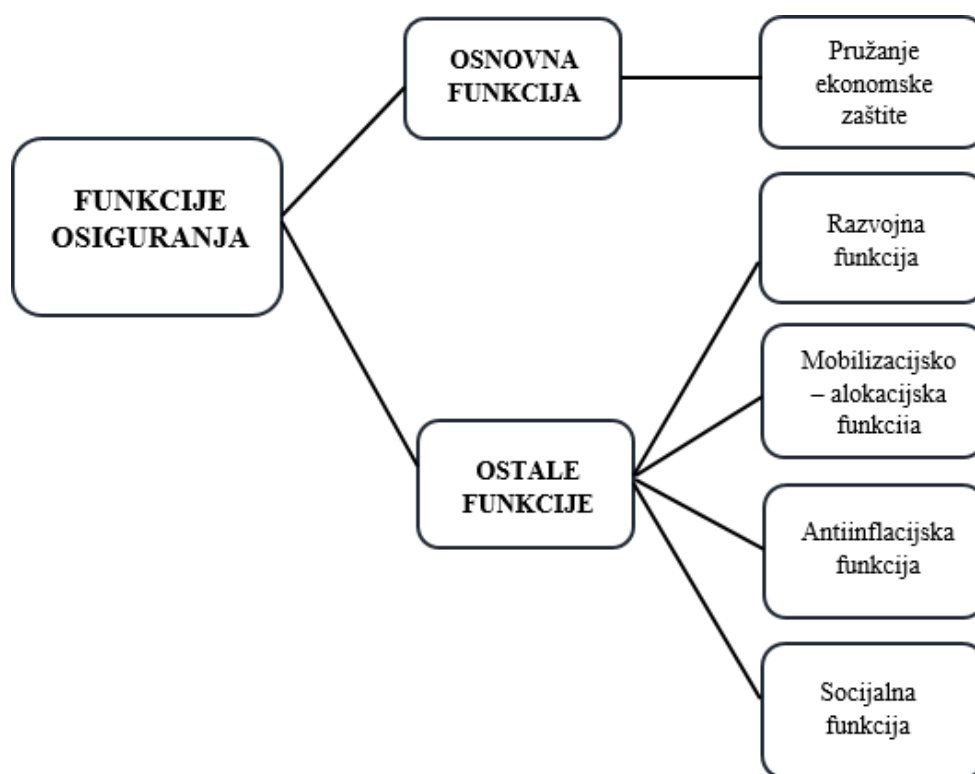
Na području grada Dubrovnika, značajnog trgovačkog područja 1686.godine donesen je i usvojen Zakon o pomorskom osiguranju. Izvorni naslov istog glasi „Ordo super assecuratoribus“, a on se smatra jednim od najstarijih, ako ne i najstariji zakonski akt koji sustavno regulira i uređuje odnose i specifičnosti u svezi djelatnosti osiguranja. (Fortius Interpartes, n.d.)

Početak osiguranja u Hrvatskoj zbio se 1884.godine u Zagrebu kada je osnovana osiguravajuća zadruga Croatia. Glavna zadaća je bila smanjiti ekonomsku ovisnost Hrvatske od stranaca. Prva ugovorena osiguranja su povezana s požarima na području grada Zagreba, te se naknadno poslovanje širi i na druge oblike osiguranja. (Fortius Interpartes, n.d.)

Funkcije osiguravajućih društava

Osiguravajuća društva pripadaju skupini nebankarskih financijskih institucija koje imaju značajke stabilnog priljeva novčanih sredstava prikupljanjem premija osiguranja od osiguranika. Stabilni priljevi i odljevi novčanih sredstava osiguravajućih društava najbitnija su stavka u poslovanju jer oni omogućuju daljnje investiranje slobodnih novčanih sredstava u dionice, obveznice i druge oblike ulaganja. Stabilnost proizlazi iz dugoročnih ulaganja sa stabilnim povratima, što najčešće predstavljaju investiranje u državne obveznice.

Slika 1 Funkcije osiguranja

Izvor: Izrada autora prema Bijelić i Miletić (2009.)

Prema Slici 1. vidljivo je kako postoje dvije funkcije osiguranja koje se dijele na osnovnu funkciju i ostale funkcije. Osnovna funkcija je pružanje ekonomske zaštite osoba i imovine, dok ostalim funkcijama pripadaju razvoj, mobilizacija i alokacija novčanih sredstava, antiinflacija, te socijalna funkcija.

Gledajući svaku funkciju zasebno, razvojna funkcija predstavlja proces kreiranja, prilagođavanja i/ili unapređivanja proizvoda, usluge i procesa u osiguravajućim društvima.

Razvojna funkcija je važna jer za cilj ima zadovoljiti potrebe svih dionika uključenih u poslovanje. Mobilizacijsko – alokacijska funkcija nastupa prije funkcije razvoja jer se njome prikupljaju novčana sredstva potrebna za razvoj. Navedenom funkcijom novčana sredstva se prikupljaju nudeći usluge osiguranja klijentima, potiče štednje pojedinaca, te investiranje u državne vrijednosne papire. (Jakovčević, 2016.). Antiinflacijska funkcija, prema Bijelić i Miletić (2009.), proizlazi iz dugoročnih osiguranja jer se novčane jedinice „stavljaju sa strane“ od strane pojedinca čime ne ulaze u novčani tok gospodarstva što posljedično ima manji pritisak na tržišne cijene. Socijalna funkcija osiguranja bliska je osnovnoj funkciji jer obuhvaća osiguranje osoba pružajući ekonomsku, socijalnu i zdravstvenu zaštitu.

2.2 Računovodstvo osiguravajućih društava

Računovodstvo kao uslužna funkcija upravljanja prati i proučava sirove podatke do oblika pogodnog za korištenje u procesu poslovnog odlučivanja. Zakon o računovodstvu je osnovni zakonski akt o računovodstvu u RH kojeg primjenjuju trgovačka društva te drugi obveznici poreza na dobit. Osiguravajuća društva kao subjekt od javnog interesa prema zakonu o računovodstvu kao obvezu ima slijedeće:

- Sastavljanje i prezentiranje godišnjih financijskih izvještaja
- Predočenje potpunih godišnjih izvještaja
- Predočenje izvještaja u središnji registar i objavljivanje izvještaja
- Provedba obvezne godišnje revizije godišnjih financijskih izvještaja

HANFA kao glavni regulator i nadzorna institucija propisala je kontni plan (Tablica 2.) za provedbu računovodstvenih evidencija osiguravajućih društva. Kontni plan je u skladu s regulativama Zakona o računovodstvu te Zakona o osiguranju.

Tablica 2. Kontni plan za osiguravajuća društva

RAZRED	OPIS
RAZRED 0	NEMATERIJALNA IMOVINA, MATERIJALNA IMOVINA I FINANCIJSKA ULAGANJA
RAZRED 1	NOVAC, NOVČANI EKVIVALENTI, IMOVINA IZ UGOVORA O OSIGURANJU, POTRAŽIVANJA I AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA
RAZRED 2	DUGOROČNE I KRATKOROČNE OBVEZE, REZERVIRANJA ZA TROŠKOVE I RIZIKE TE ODGOĐENA PLAĆANJA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA

RAZRED 3	ZALIHE MATERIJALA I SITNOG INVENTARA
RAZRED 4	TROŠKOVI PO PRIRODNIM VRSTAMA
RAZRED 5	OBVEZE IZ UGOVORA O (RE)OSIGURANJU, UGOVORA O ULAGANJU I OBVEZE IZ UGOVORA O PASIVNOM REOSIGURANJU
RAZRED 6	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI OD UGOVORA O OSIGURANJU
RAZRED 7	PRIHODI
RAZRED 8	REZULTAT POSLOVANJA
RAZRED 9	KAPITAL I VANBILANCA

Izvor: HANFA, Pravilnik o strukturi i sadržaju financijskih i dodatnih izvještaja društva za osiguranje odnosno društva za reosiguranje (2024.)

2.3. Obilježja financijskih izvještaja osiguravajućih društava

Osiguravajuće društvo je pravna osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja je dobila dozvolu nadzornog tijela za obavljanje poslova osiguranja (NN 30/15). Hrvatska agencija za nadzor financijskih institucija, u daljnjem tekstu HANFA je institucija koja nadzire poslovanje osiguravajućih društava. Računovodstvo i financijsko izvještavanje regulirano je Zakonom o računovodstvu. Navedenim Zakonom, prema članku 5, stavka 5.2, osiguravajuća društva klasificiraju se kao veliki poduzetnici. U članku 3. pravilnika O strukturi i sadržaju financijskih izvještaja društava za osiguranje odnosno društava za reosiguranje (NN 20/23) nalaže kako su osiguravajuća društva dužna izrađivati godišnje financijske izvještaje koje čine:

- Bilanca,
- Račun dobiti i gubitka,
- Izvještaj o novčanim tokovima,
- Izvještaj o promjenama kapitala, te
- Bilješke uz financijske izvještaje.

Osiguravajuća društva, prema navedenom Pravilniku, također su dužna pripremati i predavati tromjesečne financijske izvještaje koje čine Bilanca i Račun dobiti i gubitka. Obzirom na obvezna financijska izvješća pravne osobe - osiguravajućih društava, može se zaključiti kako se radi o velikom poduzetniku koji je obveznik vođenja računovodstva, a koji izradom godišnjih financijskih izvještaja (kao i obveznih tromjesečnih izvještaja) izvještava nadzorno tijelo i ostale dionike uključene u poslovanje društva. U nastavku, na slici 2 i 3 prikazani su jedni od obveznih izvještaja osiguravajućeg društva Merkur d.d. – Izvještaj o financijskom položaju ili bilanca i izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti.

Slika 2 Izvještaj o financijskom položaju društva Merkur osiguranje d.d.

<i>Merkur osiguranje d.d.</i>							
<i>Financijski izvještaji za 2023. godinu</i>							
Izvještaj o financijskom položaju							
		Grupa			Društvo		
<i>(u tisućama eura)</i>	Bilješke	31.12.2023.	31.12.2022.	01.01.2022.	31.12.2023.	31.12.2022.	01.01.2022.
Imovina							
Nematerijalna imovina	3.1	1.046	971	763	1.045	962	759
Nekretnine i oprema	3.2	3.579	4.123	4.094	3.199	3.298	3.316
Ulaganja u nekretnine	3.3	3.995	3.942	4.091	4.374	4.647	4.856
Odgodena porezna imovina	3.6	5.648	10.021	5.610	5.648	9.380	5.610
Ulaganja u ovisna društva	3.4	-	-	-	50	2.850	54
Financijska imovina:	3.5	318.655	326.644	369.772	318.675	306.848	370.187
<i>Fin. imovina koja se vrednuje po FV kroz OSD</i>	3.5	111.217	-	-	111.217	-	-
<i>Fin. imovina koja se vrednuje po amortiziranom trašku</i>	3.5	145.451	-	-	145.471	-	-
<i>Fin. imovina koja se vrednuje po FV kroz RDC</i>	3.5	61.987	8.025	7.447	61.987	8.025	7.447
<i>Raspoloživa za prodaju</i>	3.5	-	171.573	222.963	-	154.829	222.963
<i>Ulaganja koja se drže do dospjeća</i>	3.5	-	142.812	135.385	-	140.788	135.385
<i>Zajmovi i potraživanja</i>	3.5	-	4.234	3.977	-	3.206	4.392
Imovina iz ugovora u osiguranju	3.10	1.968	1.825	-	1.968	1.825	-
Imovina iz ugovora u reosiguranju	3.10	900	593	754	900	593	754
Tekuća porezna imovina		441	17	182	441	17	182
Novac i novčani ekvivalenti	3.7	8.092	8.403	4.120	8.067	4.778	4.071
Ostala imovina	3.8	1.372	273	132	1.354	156	167
Ukupna imovina		345.696	356.813	389.518	345.721	335.354	389.956
Kapital i obveze							
Kapital							
Izdani dionički kapital	3.9	60.580	64.080	32.482	60.616	56.779	32.952
Zakonska rezerva	3.9	11.101	11.119	11.119	11.101	11.119	11.119
Rezerva fer vrijednosti	3.9	3.088	3.069	3.069	3.088	3.069	3.069
Ostale rezerve	3.9	30.923	33.598	14.615	30.923	34.132	14.615
Zadržana dobit	3.9	3.063	3.063	3.063	3.063	3.063	3.063
	3.9	12.405	13.231	616	12.441	5.396	1.086
Ukupni kapital koji se može pripisati vlasnicima Društva		60.580	64.080	32.482	60.616	56.779	32.952
Obveze							
Subordinirani zajam	3.11	285.116	292.733	357.036	285.104	278.576	357.003
Odgodena porezna obveza	3.6	10.201	10.201	10.177	10.201	10.201	10.177
Obveze iz ugovora u osiguranju	3.10	8.687	13.817	3.208	8.687	12.035	3.208
Obveze iz ugovora u reosiguranju	3.10	260.307	264.285	339.716	260.307	253.131	339.716
Obveze iz ugovora u reosiguranju	3.10	1.687	1.865	2.139	1.687	1.488	2.139
Rezerviranja		300	18	20	300	18	20
Obveze iz ugovora o najmu	3.12	233	267	262	233	187	262
Tekuća porezna obveza		24	82	34	24	82	34
Ostale obveze	3.13	3.677	2.197	1.479	3.665	1.434	1.447
Ukupno kapital i obveze		345.696	356.813	389.518	345.721	335.355	389.956

Izvor: Merkur.hr – Financijski izvještaji za 2023. godinu.

Slika 3 Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti Merkur osiguranje d.d.

Merkur osiguranje d.d.
Financijski izvještaji za 2023. godinu

Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti Za godinu koja je završila 31. prosinca

(u tisućama eura)

	Bilješke	Grupa		Društvo	
		2023.	2022.	2023.	2022.
Rezultat iz ugovora o osiguranju	4.1	526	840	827	840
Prihodi iz ugovora o osiguranju	4.1	11.615	9.750	11.221	9.750
Rashodi od ugovora o osiguranju	4.1	(11.408)	(8.324)	(10.721)	(8.324)
Neto rashodi od ugovora o reosiguranju	4.1	319	(586)	327	(586)
Neto rezultat ulaganja	4.2	11.507	6.278	11.434	6.264
Kamatni prihod izračunat metodom efektivne kamatne stope	4.2	7.258	7.467	7.065	7.416
Ostali prihod od ulaganja	4.2	3.820	205	3.940	242
Neto umanj enje/otpuštanje umanj enja vrijednosti ulaganja	4.2	429	(1.394)	429	(1.394)
Neto financijski rashod od ugovora o osiguranju	4.2	(2.622)	557	(2.505)	557
Financijski prihodi / rashodi od ugovora o osiguranju	4.2	(2.598)	558	(2.485)	558
Financijski prihodi / rashodi od ugovora o reosiguranju	4.2	(24)	(1)	(20)	(1)
Neto financijski rezultat	4.2	8.885	6.835	8.929	6.821
Ukupno rezultat iz ugovora o osiguranju i neto financijski rezultat	4.2	9.411	7.675	9.756	7.661
Ostali prihodi/rashodi	4.3	(2.819)	(2.166)	(2.933)	(2.158)
Ostali financijski prihodi / rashodi	4.3	(600)	(601)	(600)	(598)
Neprijeljivi troškovi	4.3	(2.218)	(1.651)	(2.218)	(1.651)
Ostali prihodi / rashodi	4.3	(1)	86	(115)	91
Dobit prije poreza		6.592	5.509	6.824	5.503
Porez na dobit	4.4	(1.313)	(1.192)	(1.313)	(1.192)
Dobit za godinu namijenjena dioničarima Društva		5.279	4.316	5.511	4.311
Ostala sveobuhvatna dobit					
Stavke koje su, ili bi mogle biti, reklasificirane u račun dobiti i gubitka					
Neto promjena fer vrijednosti dužničkih vrijednosnica (OSD)	4.2	14.635	(43.592)	14.635	(43.058)
Neto financijski rashodi/prihodi od ugovora o osiguranju	4.1	(18.372)	66.470	(18.372)	66.470
Neto financijski prihodi/rashod od ugovora o (pasivnom) reosiguranju	4.1	(227)	390	(227)	390
Porez (OSD)		755	(4.391)	755	(4.284)
Ostali sveobuhvatni dobit za godinu, neto od poreza		(3.208)	18.876	(3.208)	19.517
Ukupna ostala sveobuhvatna dobit		2.071	23.193	2.304	23.827
Ukupna sveobuhvatna dobit pripisana:					
Imateljima kapitala matice		2.071	23.193	2.303	23.827
Nekontrolirajućem interesu					

Izvor: Merkur.hr – Financijski izvještaji za 2023. godinu.

2.4. Vrste osiguranja

Osnovna podjela osiguranja je na životno i neživotno osiguranje. Zbog razlika između prethodno navedene dvije vrste osiguranja, poslovanje društava za osiguranje najčešće se dijeli prema vrsti osiguranja na životna i neživotna osiguranja. Kompozitna društva, odnosno osiguravajuća društva koja su registrirana za obavljanje poslova životnog i neživotnog osiguranja u Republici Hrvatskoj do 31.12.1997. godine (Vašiček i suradnici, 2020.) mogu nastaviti poslovati obavljajući poslove životnih i neživotnih osiguranja, a nakon navedenog datuma, poslovni subjekti mogu se registrirati samo za obavljanje jedne ili druge vrste osiguranja.

Životno osiguranje podrazumijeva osiguranje vlastitog života, života obitelji i bližnjih osoba, a dijeli se na osiguranje za slučaj smrti, riziko osiguranje i osiguranje za slučaj doživljenja. Osiguranje u slučaju smrti i doživljenja sastoji se od dvije vrste osiguranja. Prva vrsta je isplaćivanje osigurane svote u slučaju smrti osiguranika ili se navedena svota isplaćuje na kraju ugovorenog trajanja osiguranja, odnosno u slučaju doživljenja osiguranika. U slučaju doživljenja osiguranika, navedeno osiguranje drugim riječima predstavlja štednju. Riziko osiguranje podrazumijeva isplaćivanje osigurane svote isključivo u slučaju smrti osiguranika.

Životno osiguranje dijeli na sljedeće skupine osiguranja (HANFA, 2020.):

- Životno osiguranje
- Rentno osiguranje
- Dopunska osiguranja životnog osiguranja
- Ostala životna osiguranja (npr. Osiguranje u slučaju vjenčanja ili rođenja)
- Životno i rentno osiguranje kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja.

S druge strane, neživotna osiguranja osiguravaju pokriće materijalne štete prilikom iznenadnog događaja, a trajanje osiguranja je najčešće jednogodišnje i potrebno ga je obnavljati.

Neživotno osiguranje dijeli na sljedeće skupine osiguranja (HANFA, 2020.):

- Osiguranje od nezgode
- Zdravstveno osiguranje

- Osiguranje od cestovnih vozila
- Osiguranje tračnih vozila
- Osiguranje zračnih letjelica
- Osiguranje plovila
- Osiguranje robe u prijevozu
- Osiguranje od požara i elementarnih šteta
- Ostala osiguranja imovine
- Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila
- Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih letjelica
- Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila
- Ostala osiguranja od odgovornosti
- Osiguranje kredita
- Osiguranje jamstava
- Osiguranje raznih financijskih gubitaka
- Osiguranje troškova pravne zaštite
- Putno osiguranje.

Neke vrste životnih i neživotnih osiguranja obvezne su za sve fizičke i pravne osobe, dok su neke skupine osiguranja dobrovoljne. Primjer obveznih osiguranja su zdravstveno osiguranje, osiguranje od automobilske odgovornosti (ukoliko je pojedinac vozač), dok je primjer dobrovoljnog osiguranja, osiguranje usjeva i plodova.

3. TRŽIŠTE OSIGURANJA

U Republici Hrvatskoj, osiguranje je započelo s radom nakon osnutka osiguravajuće zadruge Croatia 1884. godine u glavnom gradu Zagrebu koja je pravni slijednik Croatia osiguranja d.d.

Ukupan broj društava za osiguranje i reosiguranje prema podacima na 31.12.2023.dostupnim na web stranicama HANFE je četrnaest (14). Društva za osiguranje i reosiguranje na tržištu Republike Hrvatske su:

1. Adriatic osiguranje d.d.
2. Agram LIFE osiguranje d.d.
3. Allianz Hrvatska d.d.
4. Croatia osiguranje d.d.
5. Euroherc osiguranje d.d.
6. Generali osiguranje d.d.
7. Grawe Hrvatska d.d.
8. Groupama osiguranje d.d.
9. HOK-OSIGURANJE d.d.
10. Hrvatsko kreditno osiguranje d.d.
11. Merkur osiguranje d.d.
12. Triglav osiguranje d.d.
13. Uniqa osiguranje d.d
14. Wiener osiguranje Vienna Insurance Group d.d.

Navedenih četrnaest društava, prema statističkim podacima HANFE (2024.) za 2023. godinu posjeduju 13,27 milijuna polica životnog i neživotnog osiguranja čija je zaračunata premija ukupno 1,7 milijardi eura. S druge strane prijavljeni broj šteta porastao je za 10,5%, što je prema likvidiranim štetama u bruto iznosu od ukupno 1,2 milijardi eura. Obzirom na velike novčane iznose kojima upravljaju osiguravajuća društva, njihov utjecaj na tržištu je velik.

3.1. Regulacija djelatnosti osiguranja u RH

Glavni cilj regulacije tržišta je osigurati sigurnost odnosno zaštititi osiguranike i osigurati sigurna i zdrava tržišta. „Regulacija osiguranja primarno je usmjerena na sljedeća područja (Vašiček i sur., 2020., str. 297):

- Osnivanje društava i dozvola za obavljanje poslova osiguranja
- Financijsku regulaciju
- Regulaciju ugovora o osiguranju
- Regulaciju premijskih stopa
- Prodaju osiguranja i zaštitu kupaca osiguranja.“

Zakonodavstvo Republike Hrvatske i zakonodavstvo Europske unije čine regulatorni okvir osiguravajućih društava u RH. Pravni okvir i uvjeti poslovanja osiguravajućih društava na nacionalnom i EU tržištu postignut je implementiranjem odredbi Direktiva EU u Zakon o osiguranju. Implementacijom odredbi Direktiva EU osigurali su se načini primjene obvezujućih uredbi EU iz predmetnog područja (Vašiček i sur., 2020.).

HANFA kao institucija čija je svrha nadziranje poslovanja financijskih agencija osnovana je 2005.godine. HANFA je institucija koja provodi aktivnosti regulacije i nadzora poslova osiguranja u RH, također provodi aktivnosti nadzora „zakonitosti poslovanja subjekata nadzora“ (Vašiček i sur., 2020., str. 297.) kako bi se moglo upravljati učinkovitošću i stabilnošću tržišta osiguranja, uz istovremenu zaštitu interesa osiguranika. Spomenuti subjekti nadzora na tržištu osiguranja u RH obvezni su, prije početka poslovanja, zatražiti od HANFE licencu. Zastupnici u osiguravajućim društvima i drugim subjektima iz navedenog područja, obvezni su proći ispit (provjeru stručnog znanja) kako bi dobili potrebna ovlaštenja za rad.

Prema Vašiček i sur. (2020., str. 297) uz Zakon o osiguranju kao temelj za uređenje poslovanja društava za osiguranje, postoje i drugi zakoni koji utječu na poslovanje navedenih društava, a to su:

- Zakon o obveznim odnosima (Narodne novine, br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, 126/21, 114/22, 156/22, 155/23)
- Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine br. 151/05, 36/09, 75/09, 76/13,152/14,155/23)

- Zakon o računovodstvu (Narodne novine br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18, 42/20, 47/20, 114/22, 82/23, 85/24)
- Zakon o reviziji (Narodne novine br. 127/17, 27/24, 85/24)
- Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (Narodne novine br. 140/05, 154/11, 12/12).

Osim prethodno navedenih zakona, prilikom poslovanja na tržištu Republike Hrvatske, potrebno je još koristiti se raznim provedbenim pravilnicima, uputama i smjernicama za osiguravanje provedbe zakonskih procedura i postupaka, te za osiguravanje uvođenja i usklađenosti procedura poslovanja prema regulatornim institucijama i klijentima.

Obilježja okvira Solventnost II

Regulatorni i zakonodavni okvir Solventnost II predstavlja važnu smjernicu za poslovanje društava za osiguranje i reosiguranje u Europskoj uniji. Novi regulatorni oblik započeo je primjernom Direktive 2009/138/EZ iz 2009. godine, a cilj primjene je nadzor usklađivanja i implementacije u nacionalnim zakonodavstvima (Vašiček i sur., 2020.). Usklađivanjem poslovanja primjenom Direktive, ujednačavaju se uvjeti poslovanja i financijskog izvještavanja društava za osiguranje i reosiguranje na području Europske unije s ciljem ostvarenja transparentnosti i komparabilnosti financijskih podataka.

Solventnost II strukturiran je podjelom na tri stupa koja čine kvantitativne mjere, proces nadzora i tržišna disciplina. Kvantitativne mjere odnose se na minimalan potrebni kapital, vlastita sredstva, tehničke pričuve, vrednovanje ulaganja i druge komponente stvaranja održivog poslovanja i vremenske neograničenosti u poslovanju. Proces nadzora podrazumijeva sustav upravljanja svim potencijalnim rizicima u poslovanju osiguravajućih društava i proces nadzora upravljanja rizicima. Tržišna disciplina, kao zadnji stup navedenog regulatornog oblika, odnosi se na transparentnost i komparabilnost financijskih podataka između društava koja posluju u zemljama EU kroz usklađivanja izvještajnih podataka primjenom Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja.

3.2. Statistički podaci o tržištu osiguranja RH

Početakom 2023. godine u Republici poslovalo je 15 društava za osiguranje (HANFA, 2023.) Tijekom godine dva osiguravajuća društva spojila su se u jedno te na kraju 2023. posluje 14 društava, od čega su 2 društva poslovala u sektoru životnog osiguranja, zatim 4 društva u sektoru neživotnog osiguranja i 8 u sektoru složenog osiguranja (kompozitna društva).

Tablica 3 Raspodjela osiguravajućih društava u RH prema vrsti osiguranja

Vrsta osiguranja	31.12.2022.	31.12.2023
Životno	3	2
Neživotno	4	4
Složeno	8	8
Reosiguranje	0	0
Ukupno	15	14

Izvor: izrada autora prema HANFA (2024.)

Zaračunata bruto premija najvažniji je pokazatelj veličine i kretanja koja se događaju na tržištu osiguranja. Prema tome, na kraju 2023. godine, ukupna zaračunata bruto premija bila je 1,7 milijardi eura što predstavlja povećanje od 4,0% u odnosu na 2022. godinu. Navedeni rast uzrokovan je povećanjem premije u segmentu neživotnog osiguranja, u kojem je naplaćena premija porasla za 9,4 % u odnosu na 2022., dok je premija životnih osiguranja pala za 14,9%. U 2023. neživotna osiguranja dominirala su ukupnom naplaćenom premijom s udjelom od 81,6 %, što predstavlja porast od 4,8% u odnosu na 2022., kada je njihov udio iznosio 76,8%. U kategoriji neživotnih osiguranja najveći udio u naplaćenju premiji imala su osiguranja ododgovornosti za upotrebu motornih vozila (35,5 %), dok je životno osiguranje (vrsta osiguranja19) imalo najveći udio u ukupnim životnim osiguranjima (76,7 % naplaćene premije životnog osiguranja).

Tablica 4 Statistički podaci o premiji osiguranja u RH za razdoblje 01.01.2023. – 31.12.2023.

u tisućama eura

Šifra	VRSTE OSIGURANJA	Zaradene premije (prihodovane)
01	Osiguranje od nezgode	75.315
02	Zdravstveno osiguranje	112.272
03	Osiguranje cestovnih vozila	259.293
04	Osiguranje tračnih vozila	663
05	Osiguranje zračnih letjelica	2.029
06	Osiguranje plovila	31.817
07	Osiguranje robe u prijevozu	6.897
08	Osiguranje od požara i elementarnih šteta	128.929
09	Ostala osiguranja imovine	141.293
10	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	507.283
11	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	1.043
12	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila	6.210
13	Ostala osiguranja od odgovornosti	83.490
14	Osiguranje kredita	19.152
15	Osiguranje jamstava	1.383
16	Osiguranje raznih financijskih gubitaka	26.647
17	Osiguranje troškova pravne zaštite	475
18	Putno osiguranje	23.647
19	Životna osiguranja	15.601
20	Rentno osiguranje	1.845
21	Dopunska osiguranja uz osiguranje života	15.601
22	Osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja	368
23	Osiguranje života i rentno osiguranje kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja	57.124
	UKUPNO (neživotna osiguranja, vrste 01 - 18)	1.427.838
	UKUPNO (životna osiguranja, vrste 19 - 25)	321.544

Izvor: izrada autora prema HANFA (2024.)

Tablica 5 Ukupna zaračunata bruto premija i likvidirane štete (bruto iznosi)

Godina	Zaračunata bruto premija (000 EUR)	% promjene	Likvidirane štete, brutoiznosi (000 EUR)	% promjene
2018.	1.308.067	8,8%	737.025	8,8%
2019.	1.391.113	6,3%	793.188	7,6%
2020.	1.390.281	-0,1%	869.171	9,6%
2021.	1.552.637	11,7%	970.545	11,7%
2022.	1.682.332	8,4%	1.025.047	5,6%
2023.	1.749.382	4,0%	1.163.501	13,5%

Izvor: izrada autora prema HUU (2024.)

Sukladno podacima prikazanim u tablici 5, iznos ukupne zaračunate bruto premije povećao se za 441.315.000 eura, odnosno 25,23% u 2023. godini u odnosu na 2018. godinu. Ukupne bruto premije sadrže podatke za životna i neživotna osiguranja čime se može zaključiti kako se sukladno ukupnom porastu i bruto premije obje vrste osiguranja porasle. U stupcu likvidiranih šteta, vidljiv je porast od 426.476.000 eura, odnosno 36,65% u 2023. godini u odnosu na 2018. godinu

Tablica 6 Udio zaračunate bruto premije u BDP-u

Godina	Zaračunata bruto premija (000 EUR)	Udio u BDP-u (%)
2018.	1.308.067	2,52%
2019.	1.391.113	2,54%
2020.	1.390.281	2,76%
2021.	1.552.637	2,67%
2022.	1.682.332	2,46%
2023.	1.749.382	2,29%

Izvor: izrada autora prema HUU (2024.)

Premijski prihodi u odnosu na bruto domaći proizvod (BDP) tijekom 2023. godine zadržao je stabilnost uz manji pad od 0,21%. Ovaj pokazatelj nije doživio bitnije promjene tijekom prikazanog vremenskog okvira.

Kako je prikazano na slici 4 u nastavku, na 31.12.2023. godine ugovoreno je ukupno 13,27 milijuna polica osiguranja, što je povećanje od 4,92% u odnosu na isto razdoblje 2022.

godine. Porast polica osiguranja u sektorima životnog i neživotnih osiguranja imaju prilično sličan prosjek od 3,44% u odnosu na 2022. Godinu. Od ukupnog broja ugovorenih polica osiguranja u 2023. godini, najveći udio od 50,7% odnosi se na osiguranje od nezgode (23,2%) i na osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila (27,5%), zatim slijede osiguranje pomoći (8,8%), osiguranje cestovnih vozila (6,4%) i ostale vrste osiguranja. Najveći porast broja polica osiguranja u odnosu na 31.12.2022. godinu je osiguranje robe u prijevozu (17,3%), a najveći pad broja polica osiguranja je u osiguranju kredita (48,5%) i osiguranju jamstva (44,7%).

Slika 4 Broj polica osiguranja - usporedba podataka na 31.12.2022. i na 31.12.2023. godine

A - 3.1 **Broj polica osiguranja**

Number of insurance policies

Za razdoblje / For the period

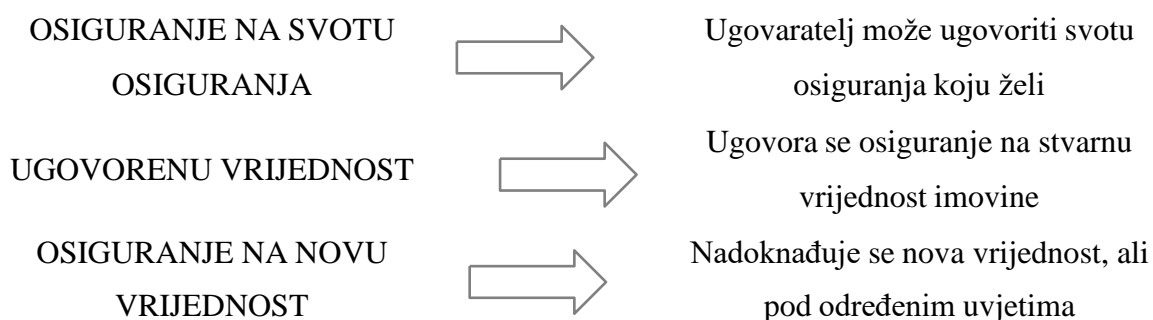
Šifra Code	Vrste osiguranja / Line of Insurance	01.01.- 31.12.2022.	01.01.- 31.12.2023.	Varijacija
1	Osiguranje od nezgode / <i>Personal accident insurance</i>	2,952,809	3,081,695	3.021%
2	Zdravstveno osiguranje / <i>Health insurance</i>	633,030	610,905	-2.515%
3	Osiguranje cestovnih vozila / <i>Insurance of land motor vehicles</i>	759,679	850,235	7.955%
4	Osiguranje tračnih vozila / <i>Insurance of railway locomotives and rolling stock</i>	121	56	-51.934%
5	Osiguranje zračnih letjelica / <i>Insurance of aircrafts</i>	212	242	-9.345%
6	Osiguranje plovila / <i>Insurance of vessels</i>	27,050	26,774	-0.725%
7	Osiguranje robe u prijevozu / <i>Insurance of goods in transit</i>	14,793	18,921	17.316%
8	Osiguranje od požara i elementarnih šteta / <i>Insurance against fire and natural disasters</i>	783,868	812,777	2.561%
9	Ostala osiguranja imovine / <i>Other property insurance lines</i>	811,582	835,834	2.082%
10	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila / <i>Motor vehicle liability insurance</i>	3,456,406	3,645,684	3.769%
11	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica / <i>Aircraft liability insurance</i>	2,006	2,509	15.755%
12	Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila / <i>Insurance of liability arising out of use of vessels</i>	68,354	71,134	2.819%
13	Ostala osiguranja od odgovornosti / <i>Other liability insurance lines</i>	315,548	340,181	5.313%
14	Osiguranje kredita / <i>Credit insurance</i>	101,297	49,594	-48.458%
15	Osiguranje jamstva / <i>Suretyship insurance</i>	3,537	1,836	-44.772%
16	Osiguranje raznih financijskih gubitaka / <i>Insurance of miscellaneous financial losses</i>	350,890	373,470	4.408%
17	Osiguranje troškova pravne zaštite / <i>Insurance of legal protection</i>	17,061	19,349	8.887%
18	Osiguranje pomoći (asistencija) / <i>Assistance⁹⁾</i>	1,014,548	1,162,498	9.611%
19	Životna osiguranja / <i>Life assurance</i>	655,697	756,666	10.110%
20	Rentno osiguranje / <i>Annuity insurance</i>	3,385	3,047	-7.432%
21	Dopunska osiguranja uz osiguranje života / <i>Supplementary insurance in addition to life assurance policy⁹⁾</i>	564,357	523,392	-5.326%
22	Osiguranje za slučaj vjenčanja ili sklapanja životnog partnerstva ili rođenja / <i>Marriage and life partnership and birth assurance¹⁰⁾</i>	1,792	1,563	-9.653%
23	Osiguranje života i rentno osiguranje kod kojih ugovaratelj osiguranja snosi rizik ulaganja / <i>Assurance/insurance linked with units of investment funds - unit-linked¹¹⁾</i>	76,938	79,188	2.038%
24	Tontine / <i>Tontine</i>			
25	Osiguranje s kapitalizacijom isplate / <i>Assurance with paid-up sum assured</i>			
	UKUPNO (neživotna osiguranja, vrste 01 - 18) / <i>TOTAL (non-life insurance, lines 01 - 18)</i>	11,312,791	11,903,694	3.599%
	UKUPNO (životna osiguranja, vrste 19 - 25) / <i>TOTAL (life assurance, lines 19 - 25)</i>	1,302,169	1,363,856	3.272%
	Ukupno/ Total	12,614,960	13,267,550	

Izvor: HANFA, 2024.

4. OBILJEŽJA POJEDINAČNIH VRSTA OSIGURANJA

U ovom poglavlju se prikazuju obilježja pojedinačnih vrsta osiguranja koja se najčešće ugovaraju od strane poduzetnika. Poduzimanjem određenih radnji poduzetnik može utjecati na ishod štetnog događaja, međutim nikada ne može u potpunosti otkloniti rizik. Stoga osiguranjem imovine poduzeća, poduzetnik može smanjiti financijski utjecaj na štetan događaj. Ovisno o specifičnostima poslovanja odabiru se potrebna osiguranja, od čega je najčešći odabir osiguranje imovine i djelatnika obzirom na visoku izloženost riziku. U nastavku je prikazan primjer različitih načina osiguranja materijalne imovine, te zatim slijedi pregled najčešćih vrsta osiguranja koja poduzetnici ugovaraju za osiguranje poslovanja poduzeća.

Slika 5 Načini osiguranja materijalne imovine

Izvor: izrada autora prema Vuk, RRIF, 2021., str. 42

Sukladno prikazanome na slici 5, osiguranje materijalne imovine na svotu osiguranja podrazumijeva osiguranje imovine na svotu koju želi ugovaratelj, a koja bi, u pravilu, trebala biti jednaka stvarnoj vrijednosti imovine zbog direktnog utjecaja na obračun štete. Za primjer direktnog utjecaja vrijednosti imovine na obračun štete može se uzeti sljedeće (Vuk, RRIF, 2021., str. 43):

Fer vrijednost opreme trgovačkog društva koja je predmet osiguranja iznosi 305.000,00 eura, dok ju je vlasnik osigurao na nižu vrijednost, odnosno na 265.000,00 eura. Unutar osiguranog vremenskog razdoblja, nastao je potres koji je ošteti osiguranu opremu, a nastala šteta prema procjeni iznosi 200.000,00 eura. Prilikom izračuna naknade za štetu nastalu na osiguranoj opremi, osiguravajuće društvo koristi načelo proporcije čija formula glasi:

$$\text{Svota naknade} = \frac{\text{Osigurana vrijednost} \times \text{šteta}}{\text{Stvarna vrijednost}}$$

Sukladno prethodno navedenoj formuli, izračun prema vrijednostima iz primjera iznosi:

$$\begin{aligned} \text{Svota naknade} &= \frac{265.000,00 \text{ €} \times 200.000,00 \text{ €}}{305.000,00 \text{ €}} \\ \text{Svota naknade} &= 173.770,50 \text{ €} \end{aligned}$$

Svota naknade koju osiguravajuće društvo mora isplatiti temeljem nastalog štetnog događaja je 173.770,50 eura. Dijeljenjem osigurane vrijednosti opreme prema želji ugovaratelja osiguranja i fer, odnosno tržišne vrijednosti, dobije se postotak od 86,89% osigurane imovine, te će se na taj postotak ostvariti pravo naknade. Prethodno navedeno predstavlja osnovno načelo likvidacije u osiguranju koje govori kako „svota osigurnine ne može biti veća od štete koju je osiguranik pretrpio nastupanjem osiguranog slučaja“ (Vuk, RRIF, 2021., str. 43).

Osiguranje materijalne imovine na ugovorenu vrijednost koristi se pri osiguranju imovine od požara ili sličnih štetnih događaja uz preduvjet urednog vođenja analitičke evidencije dugotrajne imovine koja je predmet osiguranja.

Treći način osiguranja materijalne imovine predstavlja osiguranje na novu vrijednost koje se najčešće koristi prilikom osiguravanja građevinskih objekata od raznih rizika. Ovakav način osiguranja ima prednost u pogledu štete koja se nadoknađuje u novoj vrijednosti i ne smanjuje se za njegovu amortizaciju. Uvjet pri odabiru ovog načina osiguranja je da stvarna vrijednost predmeta osiguranja nije manja od 40% njegove nove vrijednosti u trenutku sklapanja ugovora. (Vuk, 2021.)

Osiguranje imovine kod poslovnih subjekata štiti poslovne subjekte od gubitka imovine u slučaju nepredviđenih okolnosti. Navedena vrsta osiguranja obično pokriva štetu na zgradama, inventaru, opremi, vozilima i drugoj poslovnoj imovini. Vrsta odabranog osiguranja ovisi o industriji u kojoj posluje poslovni subjekt. Vrste osiguranja imovine kod poslovnih subjekata navedene su u nastavku.

4.1. Osiguranje imovine

Osiguranje imovine kod poslovnih subjekata uključuje osiguranje zgrada, inventara, opreme i vozila od rizika poput požara, poplave, krađe ili vandalizma. To je vrsta neživotnog osiguranja koja pruža zaštitu poslovanja poslovnog subjekta i njegove imovine. Takva vrsta osiguranja ima prethodno spomenuto obilježje zaštite poslovanja kroz osiguranje imovine od različitih rizika koje mogu bitno utjecati i/ili ugroziti poslovanje. Nadalje, osiguranje imovine može se prilagoditi potrebama poslovnih subjekata ovisno o tome koju imovinu posjeduju i kojom vrstom posla se bave o čemu ovise rizici nastanka štetnog događaja. Osiguranje imovine također može predstavljati i obvezno osiguranje za određene industrije. Primjer industrija gdje bi navedeno osiguranje bilo obvezno su bankarska ili farmaceutska industrija. Obzirom na veličinu imovine poslovnih subjekata koji posluju u navedenim industrijama, osiguranje će se zaštititi od rizika gubitka imovine koji bi mogao naštetiti svim dionicima uključenim u poslovanje.

Primjer za osiguranje imovine u poslovnim subjektima je osiguranje tvornice. Tvornica može biti izložena različitim rizicima, poput požara, krađe ili poplave. U slučaju nastanka štete, poslovni subjekt može pretrpjeti velike gubitke koji mogu ugroziti nastavak poslovanja. Osiguranje tvornice štiti poslovni subjekt od možebitnih rizika i pomaže nadoknaditi gubitke u slučaju štetnog događaja. Osiguranje tvornice također može uključivati zaštitu strojeva, opreme, zaliha sirovina, gotovih proizvoda i sl.

4.2. Osiguranje od odgovornosti

Osiguranje od odgovornosti kod osiguranja poslovnih subjekata važan je oblik osiguranja koji pruža zaštitu od potencijalnih gubitaka ili šteta koje bi mogle nastati kao posljedica poslovnih aktivnosti. Odabir navedene vrste osiguranja pokriva poslovni subjekt u slučaju nanošenja štete trećim stranama, kao što su kupci, poslovni partneri ili druge osobe. Primjeri uključuju osiguranje odgovornosti za proizvode i usluge, osiguranje odgovornosti za profesionalne usluge i osiguranje odgovornosti za automobile.

Jedno od glavnih obilježja ovog osiguranja je fleksibilnost. Osiguravajuća društva nude različite vrste osiguranja od odgovornosti, kako bi se prilagodile potrebama različitih poslovnih subjekata. Osim toga, osiguranje od odgovornosti koristi se u kombinaciji s drugim vrstama

osiguranja kako bi se osigurala potpuna zaštita poslovnih subjekata. Navedeno osiguranje najčešće se koristi u poslovnim sektorima koji su izloženi rizicima od potencijalnih šteta, kao što su građevinske tvrtke, proizvođači, prodajne tvrtke, ugostiteljski objekti i slično. Primjer jedne takve tvrtke koja koristi ovu vrstu osiguranja je građevinska tvrtka koja je odgovorna za gradnju velikog kompleksa zgrada. U slučaju da dođe do nezgode ili nesreće na gradilištu, osiguranje od odgovornosti pokrit će troškove odštete koju bi građevinska tvrtka trebala platiti kao odgovornost za štetu koju su nanijeli trećim stranama. Uz fleksibilnost, još jedno važno obilježje ovog osiguranja je dugoročna zaštita. Poslovni subjekti koji se odluče za ovu vrstu osiguranja, mogu biti sigurni u slučaju potencijalnih šteta koje bi mogle nastati u budućnosti. Osiguranjem od odgovornosti pruža se dodatna sigurnost poslovnim subjektima koji žele poslovati s drugim tvrtkama ili klijentima zbog „garancije“ da će biti u mogućnosti platiti odštetu u slučaju da dođe do štetnog događaja.

4.3. Osiguranje od gubitka prihoda

Osiguranje od gubitka prihoda je vrsta osiguranja koja se koristi za zaštitu poslovnih subjekata od financijskih gubitaka koji nastaju uslijed prekida poslovanja. To može biti uzrokovano različitim čimbenicima, kao što su prirodne katastrofe, požari, krađe ili drugi događaji koji mogu dovesti do zastoja u poslovanju. Kod osiguranja od gubitka prihoda, poslovni subjekti osiguravaju se za izgubljene prihode tijekom razdoblja prekida poslovanja. Navedeno osiguranje može pokriti operativne troškove poslovnog subjekta poput plaća zaposlenika, najamnina, režija i drugih troškova koji se i dalje javljaju čak i kada poslovni subjekt nije u mogućnosti obavljati svoju djelatnost.

Navedeno osiguranje najčešće se koristi u sektorima gdje je prekid poslovanja vrlo skup i može dovesti do dugotrajnih financijskih posljedica. Na primjer, hotelski lanac može se osigurati od gubitka prihoda zbog prekida poslovanja uzrokovanog prirodnim katastrofama poput uragana ili poplava. U slučaju prekida poslovanja, osiguravajuće društvo isplatiti će određeni iznos koji će pokriti gubitak prihoda i druge troškove poslovanja

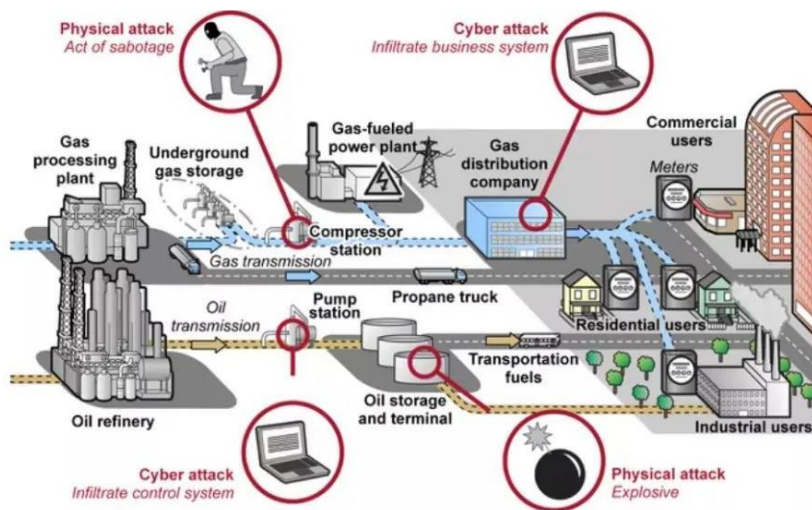
4.4. Osiguranje od kibernetičkog rizika

Osiguranje od kibernetičkih napada predstavlja vrstu osiguranja koja pruža zaštitu poslovnim subjektima od financijskih gubitaka uzrokovanih kibernetičkim napadima, poput hakiranja, virusa, krađe podataka i drugih oblika zloporabe računalnih sustava. Prema Zakonu o osiguranju, navedeno osiguranje pripalo bi članku 7, stavka 2.9. – ostala osiguranja imovine.

Osiguranje od kibernetičkih napada najčešće se koristi u sektorima gdje se obrađuju i čuvaju osjetljivi podaci, poput financijskih institucija, zdravstvenih ustanova, državnih agencija i drugih subjekata koji se bave obradom i pohranom velike količine osjetljivih podataka. Navedeno osiguranje pruža zaštitu poslovnim subjektima od različitih rizika koji mogu nastati kao posljedica kibernetičkih napada, poput gubitka podataka, ukradenih identiteta, blokiranja računalnih sustava, zahtjeva za otkupninu i drugih oblika zloporabe računalnih sustava.

Primjer jednog takvog kibernetičkog napada je napad na američku naftnu tvrtku Colonial Pipeline u 2021. godini, koja je morala privremeno zaustaviti svoje poslovanje nakon što su njihovi računalni sustavi bili napadnuti i zablokirani od strane hakerske grupe. Ovo je dovelo do poremećaja u opskrbi gorivom na istočnoj obali SAD-a, a tvrtka je pretrpjela velike financijske gubitke (Bloomberg, 2021.).

Slika 6 Slikovit primjer kibernetičkog napada na tvrtku Colonial Pipeline

Izvor: US Government Accountability Office (2021)

4.5. Osiguranje od profesionalne odgovornosti

Osiguranje od rizika profesionalne odgovornosti predstavlja vrstu osiguranja koja štiti poslovne subjekte od financijskih gubitaka uzrokovanih greškama ili propustima u njihovom poslovanju. Navedeno osiguranje najčešće se koristi u sektorima gdje se pružaju stručne usluge i usluge savjetovanja, kao što su odvjetničke, revizorske, računovodstvene, inženjerske i sl. Ova vrsta osiguranja posebno je važna u slučajevima kada poslovni subjekti rade s klijentima koji se oslanjaju na stručno znanje i savjete.

Osiguranje od rizika profesionalne odgovornosti obično pokriva gubitke nastale kao posljedice pogrešaka u radu, propusta u pružanju usluga, kršenja ugovornih obveza, neispunjenja profesionalnih standarda i drugih sličnih situacija. Ova vrsta osiguranja pomaže poslovnim subjektima da se zaštite od financijskih gubitaka koji nastaju kao posljedica potencijalnih tužbi i zahtjeva za naknadu štete.

Primjer jednog takvog slučaja je neuspjeh tvrtke Arthur Andersen u slučaju Enron. Arthur Andersen bio je odgovoran za reviziju financijskih izvješća tvrtke Enron, koja je završila skandalom i bankrotom. Arthur Andersen je nakon toga suočio s brojnim tužbama koje su doveli do gubitka poslovanja i ugleda tvrtke. Da je tvrtka imala osiguranje od rizika profesionalne odgovornosti, mogla bi se bolje zaštititi od financijskih gubitaka koje je pretrpjela (Investopedia, 2021.).

Na slici 7, prikazan je primjer police osiguranja od odgovornosti na ugovaratelja osiguranja Hrvatsku komoru inženjera šumarstva i drvne tehnologije. Polica osiguranja ugovorena je 08.09.2016. godine, s početkom osiguranja 05.10.2016. godine, te trajanjem do otkaza. Predmet osiguranja je osiguranje od profesionalne odgovornosti za procijenjeni broj članova kojih je okvirno 1119, te na limit do 300.000,00 eura. Iznos osiguranja je 75.000,00 eura. Na temelju navedenog iznosa osiguranja, izračunata je premija osiguranja za prvu godinu koja iznosi 8.893,03 eura, što znači da je premija izračunata na temelju rizika od 12% na ukupan iznos osiguranja.

Osim police osiguranja sa slike 7, ugovor od profesionalne odgovornosti sadrži i klauzulu za osiguranje od odgovornosti ovlaštenih inženjera šumarstva i drvne tehnologije. U klauzuli ugovora, odmah na početku navode se uvodne odredbe, odnosno navedena su pojašnjenja korištenih pojmova kako bi sve stranke mogle razumjeti što ugovor sadrži. Nastavno na uvodne odredbe navode se članci ugovora u kojemu se pojašnjavaju točne

definicije inženjera šumarstva i drvne tehnologije, za koje točno poslove su osigurani od odgovornosti i možebitan rizik osiguranja.

Slika 7 Primjer police osiguranja od profesionalne odgovornosti

Broj police: P13-1020181111
 Šifra zastupnika: 411679
 Datum izdavanja: 08.09.2016.

Broj zaduženja: P13-1020181111
 Br. prethodne pol: P13-1020170654

POLICA - OSIGURANJE OD ODGOVORNOSTI
 Broj police: P13-1020181111

Zagreb, 08.09.2016.

Ugovaratelj osiguranja:
 HRVATSKA KOMORA INŽINJERA ŠUMARSTVA I DRVNE
 TEHNOLOGIJE
 OIB: 52353702768
 PRILAZ G.JURE DEŽELIĆA 63. 10010 ZAGREB

Osiguranik:
 HRVATSKA KOMORA INŽINJERA ŠUMARSTVA I DRVNE
 TEHNOLOGIJE
 OIB: 52353702768
 PRILAZ G.JURE DEŽELIĆA 63. 10010 ZAGREB

Mjesto osiguranja: REPUBLIKA HRVATSKA, ...

Početak osiguranja: 05.10.2016.

Istek osiguranja: do utkaza

Rb	Predmet osiguranja	Iznos osiguranja (EUR)	Premija (EUR)
1.	13.99 Ostala osiguranja od odgovornosti		
1.	OSIGURANJE OD PROFESIONALNE ODGOVORNOSTI INŽINJERA ŠUMARSTVA I DRVNE TEHNOLOGIJE	75.000,00	5.803,03
2.	*broj osiguranika/broj članova: 1119	0,00	0,00
3.	*agregatni limit: 300.000 Eur	0,00	0,00
4.	*samopridržaj: nije ugovoren	0,00	0,00
5.	*premijska minimalna i depozitna	0,00	0,00
	Ukupno		5.803,03

Datum ispisa: 21.11.2016. 13:28:42 Stranica 1 od 3

Broj police: P13-1020181111
Šifra zastupnika: 411679
Datum izdavanja: 08.09.2016.

Broj zaduženja: P13-1020181111
Br. prethodne pol: P13-1020170654

Premija osiguranja:

Valuta: EUR

Premija:
Premija za razdoblje 05.10.2016 do 05.10.2017 iznosi

8.893,03
8.893,03

Plan otplate premije:
Sukladno otplatnom planu premija se plaća svake godine do isteka trajanja osiguranja.

Rata	Dospijeće	Iznos rate u EUR
1.	05.10.	8.893,03

PDV nije zaračunan temeljem Členka 40 st.1a Zakona o porezu na dodanu vrijednost.

Sastavni dijelovi ugovora o osiguranju uz ovu policu:

Ponuda br. N13-102001818, Upitnik, Ponuda za osiguranje od odgovornosti i dalje navedeni Uvjeti i Klausule koji su uručeni ugovaratelju osiguranja.
Opći uvjeti za osiguranje movine 108-0103, Uvjeti za osiguranje od odgovornosti 113-0103, Klausula za osiguranje od odgovornost ovlaštenih inženjera šumarstva i drvne tehnologije

Posebna ugovaranja:

Premija minimalna i depozitna. Konačni obračun premije vrši se na kraju osigurateljnog razdoblja temeljem broja članova komore.

Mjerodavno pravo

Ugovorne strane kao mjerodavno pravo suglasno ugovaraju pravo Republike Hrvatske

U slučaju da ne plaćate originalnim računima molimo da u poziv na broj napišete 0013-1020181111.

Zagreb, 08.09.2016.
Generali osiguranje d.d.

Georg Engl
Predsjednik Uprave

Mirna Lipovšček
Član Uprave

Ugovaratelj

Glasom ponude

5. ANALIZA VRSTI I ZNAČAJKI OSIGURANJA IMOVINE

Analiza vrsti i značajki osiguranja napravljena je prema ugovorenim policama osiguranja društva RADOŠ TRGOVINA d.o.o.

RADOŠ TRGOVINA d.o.o., u nastavku Društvo, gospodarski je subjekt registriran u RH za obavljanje nespecijalizirane trgovine na veliko hranom, pićima i duhanskim proizvodima. Prema financijskim izvještajima Društva, na dan 31.12.2021. godine aktiva bilance iznosila je 25 milijuna kuna, ukupni poslovni prihodi iznosili su 37 milijuna kuna, dok je prosječan broj zaposlenih bio 41. Prema navedenim stavkama Društvo pripada kategoriji malih gospodarskih subjekata, te financijske izvještaje sastavlja sukladno Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja.

Obzirom na primarnu djelatnost, Društvo posjeduje 7,8 milijuna kuna dugotrajne imovine (31% aktive), 17,2 milijuna kuna kratkotrajne imovine (69% aktive). Dugotrajna imovina pretežito se sastoji od zemljišta, građevinskih objekata, opreme, alata i transportne imovine koji su potrebni za obavljanje djelatnosti. U kratkotrajnoj imovini najveći dio zauzimaju zalihe sa 64%. Od korištenja svoje imovine, Društvo je u 2021. godini ostvarilo korist od 35,8 milijuna kuna isključivo iz prihoda od prodaje.

Prema navedenim podacima o Društvu, vidljivo je kako su dugotrajna i kratkotrajna imovina od velike važnosti za poslovanje. Stoga je nužno ugovoriti osiguranje imovine kako bi se spriječili možebitni rizici koji mogu ugroziti poslovanje.

5.1. Analiza vrsti i značajki osiguranja na primjeru polica osiguranja

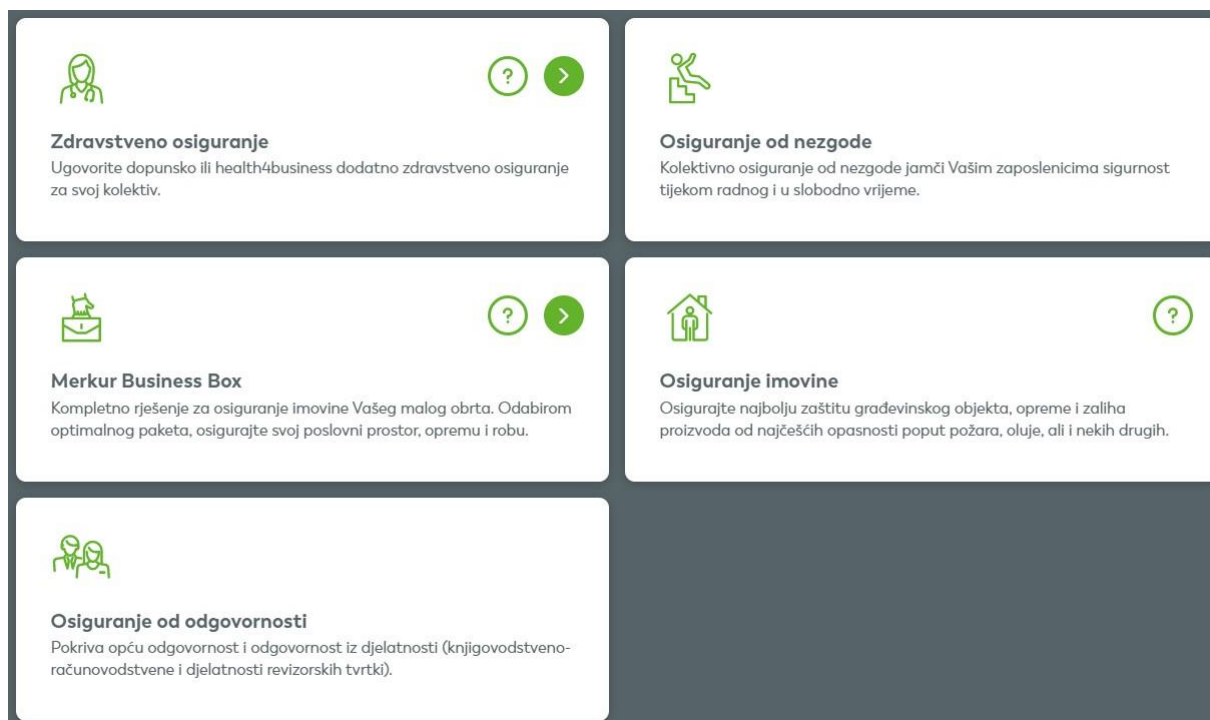
Prilikom analize vrsti i značajki osiguranja, biti će priloženi ugovori o osiguranju (police osiguranja) Društva RADOŠ TRGOVINA d.o.o. prema kojemu će se vrste i značajke osiguranja analizirati.

Kako je vidljivo na službenim stranicama Merkur osiguranja d.d., (<https://www.merkur.hr/osiguranja>) koje je jedno od osiguranja u RH, društvo nudi proizvode, odnosno usluge podijeljene u sljedeće segmente:

- zdravlje,
- život,
- nezgoda,
- imovina i
- pravne osobe.

Za potrebe istraživanja ovog rada, fokus je na neživotnom osiguranju pravnih osoba, a proizvodi koje nudi navedeno osiguranje prikazani su na slici ispod.

Slika 8 Merkur osiguranje d.d. - Ponuda za zaštitu poslovanja i zaposlenika

Izvor: [merkur.hr/pravne-osobe](https://www.merkur.hr/pravne-osobe)

Neke od značajki neživotnih osiguranja koje će se analizirati su premija, pokrivanje, franšiza, osigurani iznos, trajanje osiguranja i naknada štete. Ćurak i Jakovčević (2007.) ih definiraju na sljedeći način:

1. Premija: Premija je novčani iznos koji osiguranik plaća osiguravajućem društvu za pružanje osiguranja. Premija može biti godišnja, polugodišnja ili mjesečna i ovisi o vrsti osiguranja, iznosu pokrivanja i drugim čimbenicima.
2. Pokrivanje: Pokrivanje se odnosi na rizike koji su osigurani ugovorom o osiguranju. Osiguravajuće društvo može osigurati nekoliko vrsta rizika, uključujući požar, krađu, poplavu, odgovornost, automobilsku odgovornost i druge.
3. Franšiza: Franšiza je iznos koji osiguranik mora platiti prije nego što počne primati naknadu za štetu. Visina franšize ovisi o vrsti osiguranja i dogovorenom iznosu.
4. Osigurani iznos: Osigurani iznos se odnosi na maksimalni iznos koji osiguravajuće društvo plaća u slučaju štete. Ovisno o vrsti osiguranja i dogovorenom iznosu, osigurani iznos može biti fiksni iznos ili iznos ovisan o vrijednosti imovine.
5. Trajanje osiguranja: Trajanje osiguranja se odnosi na vremenski period tijekom kojeg osiguranje vrijedi. Ovisno o vrsti osiguranja, trajanje osiguranja može biti godinu dana ili kraće.
6. Naknada štete: Naknada štete je novčani iznos koji osiguravajuće društvo isplaćuje osiguraniku u slučaju štete. Naknada štete ovisi o visini štete i dogovorenom iznosu osiguranja.

Ovo su samo neke od značajki neživotnih osiguranja. Ovisno o vrsti osiguranja, mogu postojati i druge značajke koje treba uzeti u obzir prilikom odabira odgovarajućeg osiguranja.

Predmet analize su značajke osiguranja imovine poslovnih subjekata u osiguravajućem društvu Merkur osiguranje d.d. Ciljevi analize su određivanje značajki osiguranja različitih vrsta imovine prema policama osiguranja društva RADOŠ TRGOVINA d.o.o. i prikaz računovodstvenog praćenja osiguranja u poslovnim knjigama osiguravajućeg društva i poslovnog subjekta ugovaratelja osiguranja.

Pretpostavke ovog istraživanja su prepoznati važnost osiguranja imovine kod poslovnog subjekta RADOŠ TRGOVINA d.o.o. uvidom u police osiguranja, te prikazivanje računovodstvenog praćenja u poslovnim knjigama.

Kao temelj odabira slučaja za analizu u ovom radu bio je uvid u poslovne dokumente poslovnog subjekta, konkretno police osiguranja imovine. Stoga je bilo nužno imati pravo na uvid i korištenje navedene poslovne dokumentacije, što je razlog odabira navedenog Društva.

5.1.1. Osiguranje nepokretne imovine

5.1.1.1. Polica osiguranja dugotrajne i kratkotrajne materijalne imovine

Polica osiguranja imovine poslovnog subjekta ugovorena je kod osiguravajućeg društva Merkur osiguranje d.d. dana 05.05.2020. godine. Ugovaratelj osiguranja je RADOŠ TRGOVINA d.o.o., a mjesto osiguranja je jedna od poslovnica koja se nalazi u Ivanić Gradu. Broj ugovora je 439398. Prvo dospijeće premije je 17.03.2020. godine, a rata premije iznosi 79,32 eura mjesečno, odnosno 879,84 eura godišnje. Kao početak osiguranja navodi se 17.03.2020. godine, dok istek osiguranja nije definiran datumom, čime se smatra kako je polica ugovorena do otkazivanja.

Važan dio police osiguranja su podaci o broju osiguranih predmeta, opis i/ili naziv osiguranih predmeta, produkt, dio osiguranja kojemu pripada svaki od osiguranih predmeta, procijenjena svota osiguranja i godišnja premija osiguranja. Opis produkta, osigurani iznos i godišnja premija prikazani su u tablici u nastavku.

Najčešća situacija nastanka štete u navedenom primjeru je provalna krađa. Kada dođe do takve situacije prema popisu osiguranih predmeta izvršava se inventura te se osiguravajućem društvu prilaže odštetni zahtjev za isplatu naknade štete.

Tablica 7 Sažetak osigurane nepokretne imovine prema polici osiguranja

Opis produkta	Osigurani iznos u EUR	God. premija u EUR
Osiguranje od osnovnih požarnih opasnosti za opremu i Zalihe	148.500,00	156,48
Osiguranje pokretnina od izljevova vode za opremu i zalihe	19.500,00	107,25
Osiguranje od poplave, bujice i visoke vode za opremu i Zalihe	19.500,00	69,46
Osiguranje strojeva od loma	9.285,00	253,31
Osiguranje od provalne krađe i razbojstva za opremu i zalihe	25.285,00	174,35
Osiguranje stakla od loma za zgradu	1.090,00	190,90

Izvor: izrada autora prema polici osiguranja društva RADOŠ TRGOVINA d.o.o.

Prvo dospjeće premije je 17.03.2020. godine, a rata premije iznosi 79,32 eura mjesečno, odnosno 879,84 eura godišnje.

Polica osiguranja imovine Društva nalazi se na slici u nastavku.

Slika 9 Polica osiguranja imovine

Merkur osiguranje d.d.

MERKUR^e
OSIGURANJE

POLICA

Osiguranje imovine
Osiguranje poduzeća

Ugovor broj:
439398

Broj partnera:
172527

Ugovaratelj osiguranja
RADOŠ TRGOVINA d.o.o.
Zagrebačka 109
10360 Sesvete

Osiguranik
RADOŠ TRGOVINA d.o.o.
Zagrebačka 109
10360 Sesvete

Početak osiguranja
17.03.2020
Početak verzije
17.03.2020

Istek osiguranja
DO OTKAZA
Broj verzije
1 / nastavak nakon isteka osiguranja

Mjesto osiguranja: Franje Jurinca 1, 10310 Ivanic Grad

Br.	Opis produkta, osigurani predmet	Produkt	Dio osiguranja	Svota osiguranja EUR	God. premija EUR
1.	Osiguranje od osnovnih požarnih opasnosti Oprema (1) Zalihe (2)	T-P	Oprema Zalihe	12.500,00 136.000,00	156,48
2.	Osiguranje pokretna od izljeva vode Oprema (1) Zalihe (2)	T-IZV 5	Oprema Zalihe 1R	12.500,00 7.000,00	107,25
3.	Osiguranje od poplave, bujice i visoke vode Oprema (1) Zalihe (2)	T-PBV	Cjelokupna oprema Zalihe 1R	12.500,00 7.000,00	89,46
4.	Osiguranje strojeva od loma Stroj	T-S	Stroj	9.285,00	253,51
5.	Osiguranje od provalne krađe i razbojstva Oprema (1) Zalihe (2) Dodaci	T-RKV	Provalna krađa - oprema 1R Provalna krađa - zalihe 1R Razbojstvo - L osiguranim prostorima 1R	7.000,00 7.000,00 2.000,00	174,35
6.	Osiguranje stakla od loma Zgrada	T-L5	Stakla - ogledala iznad 40cm	1.090,00	190,90

Prvo dospjeće premije: 17.03.2020
Rata premije EUR: 79,32

Način plaćanja: mjesečno

Prilozi: Ponuda 4199746, Opći uvjeti osiguranje strojeva, strojnih aparata i uređaja, Uvjeti za osiguranje od opasnosti provalne krađe i razbojstva, Uvjeti za osiguranje od požara i nekih drugih opasnosti, 646, 583, Valutna Klausula, Opći uvjeti za osiguranje imovine OUI3, Klausula 913, Klausula 915, Uvjeti za osiguranje stakla od loma su sastavni dio Ugovora o osiguranju.

Zagreb, 05.05.2020

str. 1/2

Klauzula 646 – Opseg pokrivača za provalu krađu

Naknada će se platiti u visini nastale štete, a najviše do ugovorene svote osiguranja na 1. rizik. Odredbe o podosiguranju kao ni čl. 2. stavak (4) OU osiguranja od provale krađe neće se primjenjivati. Osim predmeta osiguranja naknađuju se i troškovi oštećenja građevinskih dijelova, instalacija i opreme (zidovi, stropovi, vrata, stakla, brava) u kojima su se nalazili osigurani predmeti prilikom izvršenja ili pokušaja izvršenja provale krađe do visine 10% od svote osiguranja na 1. rizik. Osigurateljno pokrivač vijedi i za štete nastale uslijed objesti i vandalizma.

Klauzula 683 – Posebni uvjet: Održavanje

Osiguranje ne pokriva troškove koji nastaju radi običnoga održavanja. To su troškovi pri čemu šteta nije nastala zbog osiguranih opasnosti, koji su utjecali izvana na predmet osiguranja. Predmet održavanja u smislu ove klauzule su sljedeće usluge:

- provjera sigurnosti
- preventivno održavanje
- uklanjanje smetnji koje nastanu zbog starosti i
- uklanjanje smetnji odnosno šteta koje nastanu pri uobičajenoj uporabi, a ne zbog vanjskih utjecaja.

VALUTNA KLAUZULA

Premije i isplate osiguranja se iskazuju na po licenci u EURO (€). Plaćanje premija i isplata je u KUNAMA prema važećem srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan pretpisivanja premija odnosno na dan isplate.

Klauzula 913 – Osiguranje amortizirane vrijednosti kod djelomičnih šteta

Dodatno čl. 6. st. (1) t.2. Općih uvjeta za osiguranje strojeva, strojni i aparata i uređaja, utvrđeno je da se kod djelomičnih šteta osiguraniku isplaćuje odšteta u cijelosti bez odbitaka za amortizirane vrijednosti.

Klauzula 915 – Franšiza

Franšiza je udio osiguranika u svakom štetnom događaju. Suprotno čl. 6. st. 5. Općih uvjeta osiguranja strojeva, strojnih aparata i uređaja utvrđuje se da je osiguranje zaključeno bez udjela osiguranika u šteti (franšize). Merkur osiguranje štetu isplaćuje u cijelosti.

UGOVARATELJ OSIGURANJA:
Glasom Ponude

MERKUR^e
Merkur osiguranje d.d.
10000 Zagreb
Ulica knuza Ljudevita Pavlićkog 31

UPRAVA:

Robert Vrca

Dalibor Đurkan

5.1.1.2. Računovodstveno praćenje plaćenih premija osiguranja kod osiguranika

Kako je vidljivo na prikazanoj polici osiguranja, Društvo je osiguralo dugotrajnu i kratkotrajnu materijalnu imovinu. Od dugotrajne materijalne imovine važne za poslovanje Društva, osigurana su oprema i stroj. Osiguranu kratkotrajnu materijalnu imovinu predstavljaju zalihe koje čine najveći dio bilance Društva (nad dan 31.12.2021. godine zalihe iznose 40,67% vrijednosti aktive) obzirom na djelatnost društva pod NKD šifrom 46.39 Nespecijalizirana trgovina na veliko hranom, pićima i duhanskim proizvodima. Svota osiguranja određena je fer vrijednošću na temelju stanja iz poslovnih knjiga Društva.

Računovodstveno praćenje kod osiguranika započinje plaćanjem mjesečne premije osiguranja koja dopijeva na naplatu 17.03.2020. godine, kako je prikazano na slici 8. Po knjiženju izvoda, Društvo će knjižiti sljedeću promjenu:

Tablica 8 Knjiženje troška osiguranja

Naziv konta	Konto	D	P
Trošak osiguranja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	4640	79,32	
Žiro račun	1000		79,32

Izvor: izrada autora prema Mićin (2008.)

Ukoliko bi Društvo platilo istu premiju osiguranja u godišnjem iznosu, tada bi izračun bio sljedeći:

Godišnji iznos osiguranja = 79,32 eura x 12 mjeseci

Godišnji iznos osiguranja = 951,84 eura

Poslovna godina Društva započinje danom 01.01., a godišnji iznos osiguranja plaćen je s datumom 17.03., potrebno je precizno razgraničiti trošak kako bi odgovarao razdoblju u kojem se dogodio. Stoga za godinu koja će završiti 31.12.2020. godine trošak osiguranja iznosi 752,26 eura prema sljedećem izračunu:

Trošak osiguranja = $((79,32 \text{ eura} / 31 \text{ dan}) * 15 \text{ dana}) + (79,32 \text{ eura} * 9 \text{ mjeseci})$
u 2020. godini

Trošak osiguranja = 752,26 eura
u 2020. godini

Dio troška osiguranja koji se prenosi u 2021. godinu izračunava se oduzimanjem troška premije osiguranja u 2020. godini od ukupnog godišnjeg troška osiguranja.

Trošak osiguranja za 2020. = 951,84 eura – 752,26 eura
godini

Predujam troška osiguranja = 199,58 eura
za 2021. godinu

Knjiženje u poslovnim knjigama Društva u navedenom slučaju bilo bi kako slijedi:

Tablica 9 Knjiženje razgraničenja troškova osiguranja na prijelazu godine

Naziv konta	Konto	D	P
Trošak osiguranja dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine	4640	752,26	
Unaprijed plaćeni troškovi osiguranja imovine	1904	199,58	
Žiro račun	1000		951,84

Izvor: izrada autora prema Mićin (2008.)

5.1.1.3. Računovodstveno praćenje premija osiguranja kod osiguravajućeg društva

Prema Mićin (2008 str. 53.) „Poslovi neživotnih osiguranja temeljeni su na ugovoru o osiguranju, tj. polici osiguranja, kojom ugovaratelj osiguranja za određenu cijenu – premiju osiguranja prenosi rizik na osiguravajuće društvo. Slijedom navedenog, sklopljena polica osiguranja sa slike 9 predstavlja prihod osiguravajućeg društva Merkur osiguranje d.d.

Izračun iznosa police osiguranja temeljen je na internom izračunu osiguravajućeg društva koji u obzir uzima elemente kao što su vrijednost osigurane imovine i potencijalni rizik od nastanka štetnih događaja kao što su požar, poplava, izljev vode, lom i krađa.

Knjiženje nakon potpisivanja ugovora o osiguranju imovine s poslovnim subjektom prikazano je u tablici 10.

Tablica 10 Knjiženje ugovorene premije osiguranja u poslovnim knjigama osiguravajućeg društva

Opis promjene	Konto	D	P
Ugovorena premija osiguranja materijalne imovine	7000	951,84	
Potraživanja od ugovaratelja osiguranja – bruto ugovorena premija	1200		951,84

Izvor: izrada autora prema Mićin (2008.)

Nakon što se proknjiži ukupan iznos ugovorene police osiguranja, osiguravajuće društvo knjiži uplatu prve rate premija osiguranja prema tablici u nastavku.

Tablica 11 Knjiženje izdane fakture za 1. ratu premije osiguranja

Opis promjene	Konto	D	P
Faktura za 1. ratu	1200		79,32
Potraživanja od ugovaratelja osiguranja – fakturirana premija	1209	79,32	

Izvor: izrada autora prema Mićin (2008.)

Prema izdanoj fakturi za 1. ratu premije osiguranja, Društvo je platilo iznos od 79,32 eura, stoga se u poslovnim knjigama osiguravajućeg društva prema izvodu knjiži promjena prikazana u tablici 12.

Tablica 12 Naplaćena je premija osiguranja po izdanoj fakturi

Opis promjene	Konto	D	P
Premija plaćena	1000	79,32	
Premija plaćena	1209		79,32

Izvor: izrada autora prema Mićin (2008.)

5.1.2. Osiguranje pokretne imovine

Primjer police osiguranja pokretne imovine je osiguranje dugotrajne materijalne imovine tj. vozila. Polica cestovnog kaska ugovorena je od strane Društva stupa na snagu dana 18.02.2020. godine. Ugovoreno je jednogodišnje trajanje osiguranja za osobno vozilo registracijske oznake ZG7933HD. Premet osiguranja je osobni automobil, osigurana svota je 273.370,45 kuna, dok godišnja premija osiguranja iznosi 10.647,78 kuna.

Godišnja premija osiguranja umanjena je korištenjem bonusa od 40%, te je ostvaren popust za starost vozila 4 godine (godina proizvodnje vozila je 2016.). Ukupan ostvareni popust za premiju osiguranja osobnog automobila iznosila je 5.217,41 kn. Nakon odbitka popusta, ukupna premija osiguranja iznosila je 5.430,37 kn.

Pokriće je puno kasko osiguranje bez franšize (osiguranje u potpunosti pokriva iznos prve prijavljene štete), a osigurani iznos predstavlja fer vrijednost imovine na dan izrade ponude prema kojoj je plaćena polica osiguranja. Ukupna premija iznosi 5.430,37 kn za razdoblje od 18.02.2020. do 18.02.2021. godine.

Polica osiguranja osobnog vozila Društva nalazi se na slici u nastavku.

Slika 10 Polica cestovnog kaska

Prodajno mjesto: 4961
 Suradnik u prodaji: 4961
 Zamjena police: 03-0437906-01
 Broj ponude: 03-132264

POLICA CESTOVNOG KASKA
Broj: 03-0453848-01

Svi podaci koji se obrađuju temeljem ovog dokumenta nužni su za sklapanje i izvršenje ugovora o osiguranju.

Ugovaratelj: **RADOŠ TRGOVINA D.O.O.**
 ZAGREBAČKA 109, 10300 SESVETE
 Obveznik PDV-a

O.B.: 93350862593

Osiguranik: **RADOŠ TRGOVINA D.O.O.**
 ZAGREBAČKA 109, 10300 SESVETE
 Obveznik PDV-a

DIR: 93350862593

Trajanje osiguranja: **JEDNOGODIŠNJE**

Početak osiguranja: **18.02.2020**
 Islek osiguranja: **18.02.2021**
 Valuta: **Kn**

Osigurano vozilo: **Osobno vozilo**

Registracijska oznaka: **ZG7833HD** Marka vozila: **BMW**
 Snaga: **85 kw** Tip: **SERIJA 3 316d**
 JOM: **A.0091.01242.01**

Broj šesije: **WBABL71000K556134**
 Godina proizvodnje: **2018.**

Pokrivo (kombinacija): **Puno kasko osiguranje bez franšize**

Predmet osiguranja	Premijska stopa	Svota osiguranja / osnovica za obračun premije	Premija
1. OSOBNI AUTOMOBILI-POTPUN AK BEZ FRANŠIZ	3,80	273.370,45	10.647,78
2. Bonus 40%	40,00	10.647,78	-4.259,11
3. Popust za starost vozila 4 godine	15,00	8.388,67	-958,30
Premije za razdoblje od 18.02.2020 do 18.02.2021 plaća se na početku osiguranja u cijelosti.			Ukupna premija: 5.430,37
R.br rate	Rata	Dospijanje	
1	5.674,74	18.02.2021	
			Ukupno za naplatu: 5.674,74

SASTAVNI DIOLOVI UGOVORA O OSIGURANJU:

- Uvjeti za kasko osiguranje cestovnih vozila WU 03.0001-19
- Klauzula o obavještenosti ugovaratelja osiguranja

NAPOMENA:

Osiguratelj nije u obvez isplati osigurnine za štete nastale za vrijeme dok je osiguranik protiv osiguranja dao u najam ili korist za prijevoz putnika putem Uber aplikacije, a ukoliko nije drugačije ugovoreno i okolnosti navedene na ponudžastici osiguranja.

Temeljem članka 40. Stavka 1. točke a) Zakona o porezu na dodanu vrijednost, PDV se ne obračunava.

Stranke su suglasne da sve eventualne pogreške u primjeni Uvjeta i Člerika nastale na ponudi prilikom ugovaranja osiguranja osiguratelj ispravi kod izdavanja police osiguranja.

Ugovaratelj osiguranja svojim potpisom potvrđuje da je zaprimio prilažajuća uvjeta osiguranja i klauzula, te Klauzulu o obavještenosti ugovaratelja osiguranja i informacije o obrasci podataka.

Mandatirano pravo: Ugovorne strane kao mandatirano pravo suglasno upovaraju pravo Republike Hrvatske.

Ugovor o osiguranju smatra se sklopljenim tek po uzlati prvog obroka premije osiguranja.

Predsjednik Uprave
 Zoranica Ilićević Matković
 Član Uprave
 Bobo Šprajc
 Mjesto izdavanja: ZAGREB
 Datum izdavanja: 27.02.2020
 Za osiguratelja
 ZAGREB 15

Mjesto izdavanja: ZAGREB
 Datum izdavanja: 27.02.2020

G. ASOM PONUDE
 Za ugovaratelja

KOP: 30.03.2020. 14:04:09 13.01
 Iznos: 5.674,74 Kn

Izvor: poslovni subjekt RADOŠ TRGOVINA d.o.o.

5.1.2.1. Računovodstveno praćenje plaćene premije osiguranja kod osiguranika

Osobni automobili predstavljaju dugotrajnu materijalnu imovinu u Društvu koja se koristi za osobni prijevoz. Obzirom na to da je administrativno zahtjevno razdvojiti korištenje automobila za poslovne i privatne potrebe, propisan je poseban porezni tretman koji se temelji na podjeli korištenja u postotku od 50%. Ovaj tretman omogućava pravo na odbitak pretporeza od 50% ili povećanje porezne osnovice za isti postotak kod oporezivanja porezom na dobit ili dohodak.

Izuzetak su osobni automobili koji se koriste u specijaliziranim djelatnostima kao što su obuka vozača, testiranje vozila, servisna služba, prijevoz putnika i dobara, prijevoz umrlih, iznajmljivanje. U tablici su prikazana tri osnovna porezna tretmana troškova osobnih automobila.

Tablica 13 Porezni tretman troškova osobnih automobila

Troškovi koji su 50% priznati	Troškovi koji su 100% Priznati	Troškovi koji su 100% nepriznati
<ul style="list-style-type: none">• Amortizacija (na nabavnu vrijednost do 400.000,00 kn)• Održavanje i popravak vozila• Registracija vozila i tehnički pregled• Servis vozila• Auto-gume, gorivo i ulje• Pranje vozila	<ul style="list-style-type: none">• Plaćeni porez na cestovna motorna Vozila• Kamate po kreditima i zajmovima za financiranje nabave Vozila• Obvezno osiguranje• Kasko osiguranje• Naknade i pristojbe koje se obvezno plaćaju prilikom registracije vozila• Cestarine	<ul style="list-style-type: none">• Amortizacija 50% nepriznatog pretporeza• Amortizacija nabavne vrijednosti iznad 400.000,00 kn

<ul style="list-style-type: none"> • Rent-a-car usluga uvećana za troškove goriva • Trošak naknade po ugovoru (vozila u najmu) 		
--	--	--

Izvor: Izrada autora prema PDV (2021.)

Promatrano Društvo, osobni automobil koji je predmet osiguranja, koristi isključivo u poslovne svrhe. Temeljem navedenog, knjiženje sklopljene police osiguranja biti će kako slijedi.

Tablica 14 Knjiženje troška sklapanja police osiguranja

Opis promjene	Konto	D	P
Troškovi osiguranja prometnih sredstava	4640	4.452,58	
Unaprijed plaćeni troškovi osiguranja imovine	1904	706,27	
Pretporez	14	515,89	
Obveza prema dobavljačima osiguranja	2201		5.674,74

Izvor: izrada autora prema Mićin (2008.)

Trošak police osiguranja razgraničen je na 2020. i 2021. godinu prema mjesecu trajanja kasko osiguranja. Plaćanjem police osiguranja, osiguraniku započinje trajanje osiguranja na ugovoreni rok, a knjiženjem se zatvara obveza prema dobavljaču osiguranja uz istovremeno knjiženje smanjenja aktive (smanjenje žiro računa).

Tablica 15 Knjiženje podmirenja obveza prema osiguravajućem društvu

Opis promjene	Konto	D	P
Žiro račun	1000		5.674,74
Obveza prema dobavljaču osiguranja	2201	5.674,74	

Izvor: izrada autora prema Mićin (2008.)

5.1.2.2. Računovodstveno praćenje ugovorene police cestovnog osiguranja kod osiguravajućeg društva

Cijena premije cestovnog osiguranja (kasko) na osobne automobile za poslovne subjekte kod osiguravajućeg društva ovisi o različitim faktorima. To uključuje vrstu poslovanja subjekta, broj i model vozila koja su predmet osiguranja, starost i vrijednost vozila. Također, važan faktor je i povijest osiguranja svakog pojedinog vozila, kao i povijest vozača koji upravljaju vozilima. Ostali čimbenici koji utječu na cijenu premije uključuju godišnju kilometražu, svrhu korištenja vozila, mjesto parkiranja te geografsku lokaciju poslovnog subjekta. Nakon prikupljanja svih relevantnih podataka, osiguravajuće društvo koristi matematičke modele kako bi izračunalo rizik i vjerojatnost nastanka štete za svako pojedinačno vozilo na temelju čega se određuje cijena osiguranja.

Na premije osiguranja automobilske kaska obračunavaju se posebni porezi. Obzirom kako je porez na premiju osiguranja naplaćen za račun i u ime trećih osoba (osiguranika), temeljem Međunarodnog računovodstvenog standarda (MRS) 18 porez na premiju osiguranja ne predstavlja prihod osiguravajućeg društva (Mićin, 2008., str. 58). Obzirom na navedeno, porez na premiju osiguranja u iznosu 10% premije cestovnog osiguranja knjiži se odvojeno kako je prikazano u tablici 16.

Tablica 16 Knjiženje izdane police osiguranja cestovnog kaska

Opis promjene	Konto	D	P
Ugovorena premija po polici br. 03-0453848-01	1200	5.674,74	
Premija cestovnog kaska	7010		5.158,85
Porez na premiju osiguranja	2410		515,89

Izvor: izrada autora prema Mićin (2008.)

Fakturiranje premije osiguranja osiguraniku knjiži se na način prikazan u tablici 17.

Tablica 17 Knjiženje fakture za premiju osiguranja

Opis promjene	Konto	D	P
Premija je fakturirana	1209	5.674,74	
Premija fakturirana	1209		5.674,74

Izvor: izrada autora prema Mićin (2008.)

Primitkom fakture, Društvo (ugovaratelj i/ili osiguranik) izvršit će uplatu kojom će osiguravajuće društvo zatvoriti potraživanje od kupaca.

Tablica 18 Knjiženje naplaćene premije osiguranja prema izdanoj fakturi

Opis promjene	Konto	D	P
Zatvaranje plaćene premije osiguranja	1209		5.674,74
Uplata na žiro račun	1000	5.674,74	

Izvor: izrada autora prema Mićin (2008.)

Nakon naplaćene premije osiguranja prema izdanoj fakturi, osiguravajuće društvo dužno je napraviti još jedan korak. Obzirom na knjiženje iz tablice 16, osiguravajućem društvu preostaje zatvoriti konto obveze poreza na premiju. Spomenuto knjiženje prikazano je u tablici 19 u nastavku.

Tablica 19 Izvršena je uplata poreza u proračun

Opis promjene	Konto	D	P
Uplata poreza iz premija osiguranja	2410	515,89	
Plaćanje poreza iz premija osiguranja	1000		515,89

Izvor: izrada autora prema Mićin (2008.)

5.2. Interpretacija nalaza i diskusija

Ciljevi analize su određivanje značajki osiguranja različitih vrsta imovine prema policama osiguranja Društva, te prikaz računovodstvenog praćenje osiguranja u poslovnim knjigama osiguravajućeg društva i poslovnog subjekta (ugovaratelja osiguranja).

Predmetno Društvo prema NKD-u registrirano je za nespecijaliziranu trgovinu na veliko. Obzirom na primarnu djelatnost, Društvo posjeduje zalihe kojima trguje, a one čine 40,67% ukupne aktive prema financijskim izvještajima na 31.12.2021. godine. Društvo, za obavljanje primarne djelatnosti, posjeduje najmanje jedan građevinski objekt u najmu ili u vlasništvu, transportnu imovinu, opremu za rukovanje zalihama i ostalu dugotrajnu imovinu koja čini 31% ukupne aktive. Obzirom na visok udio dugotrajne materijalne imovine i zaliha (kratkotrajne materijalne imovine) u bilanci Društva, visok je i rizik od nastanka štetnog

događaja koji za posljedicu može dovesti u pitanje neograničenost poslovanja. Detektiranje rizika u poslovanju prvi je korak prema sigurnosti poslovanja. Stoga se većina poslovnih subjekata odlučuje ugovoriti osiguranje. Obzirom na primarnu djelatnost predmetnog Društva i strukturu bilance, Društvo se odlučilo osigurati zalihe i opremu, te transportno sredstvo.

Iz prethodno opisanog, vidljivo je kako poslovni subjekt sagledava svoj financijski položaj i uspješnost te kako analizira rizike poslovanja Društva. Osiguravajuće društvo cijelu situaciju promatra iz drugačije perspektive. Naime, osiguravajuće društvo analizira vjerojatnost ostvarenja štetnog događaja i potencijalne rizike koji bi mogli dovesti do njegova nastanka. U slučaju osiguranja zaliha i opreme u jednoj od poslovnica Društva od rizika kao što su požar, poplava i krađa, osiguravajuće društvo radi procjenu stanja imovine. Procjena stanja može se obaviti fizičkim pregledom građevine u kojoj se nalazi poslovnica, njene okoline i povijesti štetnih događaja u predmetnom mjestu ili u predmetnom Društvu. Stoga ako je građevina primjerice blizu rijeke koja se često izliva usred obilnih kiša, tada će osiguravajuće društvo prepoznati tu značajku i vjerojatno zaračunati veću premiju osiguranja. S druge strane, kod osiguranja imovine kao što je osobni automobil, uzimat će se drugi parametri u izračun premije osiguranja. Ukoliko u povijesti Društva postoje već zabilježeni događaji gdje je Društvo dobilo isplatu od osiguranja uslijed nastanka štetnog događaja, to će osiguravajućem društvu biti svojevrsan „alarm“ koji će se uključiti u značajke traženog osiguranja, odnosno prilikom izračuna premije osiguranja.

Računovodstveni aspekt osiguranja kao poslovnog događaja proučava se i knjiži u skladu s Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja (HSFI) kod mikro, malih i srednjih subjekata, odnosno prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) kod velikih subjekata. U skladu s prethodno navedenim, Društvo RADOŠ TRGOVINA d.o.o. posluje u skladu s HSFI jer pripadaju u kategoriju malih subjekata, dok, kako je kroz ovaj diplomski rad spomenuto, osiguravajuća društva samim postojanjem klasificiraju se kao velika poduzeća, stoga MERKUR OSIGURANJE d.d. posluje u skladu s MSFI.

Za Društvo, prema HSFI, rashodi od osiguranja imovine knjiže se na temelju sljedećih principa:

- Rashodi od osiguranja imovine priznaju se u izvještajnom razdoblju u kojem su nastali,
- Troškovi osiguranja su popratni troškovi nastali prilikom sklapanja osiguranja te se priznaju u iznosu koji je plaćen u izvještajnom razdoblju
- Rashodi od osiguranja evidentiraju se u dijelu rashoda u skladu sa svojom naravi,

- Ukoliko prilikom plaćanja troškova osiguranja imovine, dođe do plaćanja predujmom, tada se predujam knjiži na kontu predujmova za usluge. Nakon primitka računa za osiguranje, predujam se zatvara i knjiži se kao rashod,
- Ukoliko se osiguranje plaća za godinu koja je duža od poslovne godine, tada se iznos koji se odnosi na sljedeću poslovnu godinu knjiži na skupinu konta 19 u aktivi, u unaprijed plaćene troškove osiguranja.

Nastankom štetnog događaja na imovini koja je prethodno osigurana, osiguranik ima pravo na naknadu štete prema ugovoru o osiguranju. Ukoliko dođe do naplate štete, ona se knjiži kao potraživanje za nadoknadu šteta od osiguravajućeg društva. U trenutku naplate naknade, priznaje se prihod u poslovnoj godini u kojoj se naplata dogodila.

Što se tiče izvještavanja, prihodi i rashodi od osiguranja imovine, odnosno naplate naknade štete, prikazuju se u računu dobiti i gubitka, dok se unaprijed plaćeni troškovi osiguranja prikazuju u bilanci. Detaljnije informacije o osiguranju mogu se opisati u bilješkama uz financijske izvještaje.

S druge strane prema MSFI, prihodi od osiguranja imovine kod osiguravajućih društava knjiže se na temelju sljedećih načela:

- Prihodi od osiguranja imovine priznaju se u izvještajnom razdoblju u kojem je osiguravajuće društvo prihvatilo rizik i u kojem je vjerojatno da će se ostvariti ekonomska korist povezana s tim rizikom,
- Prihod od osiguranja imovine određuje se na temelju ukupne premije osiguranja koju osiguravajuće društvo naplaćuje za određeno razdoblje osiguranja,
- Ukoliko osiguranje uključuje više pokrića, a svako pokriće ima različitu premiju, tada se svaki dio premije priznaje kao prihod odvojeno od ostalih pokrića,
- Ukoliko se osiguranje prodaje uz druge usluge ili proizvode, tada se prihod od osiguranja i prihod od drugih usluga ili proizvoda priznaju odvojeno,
- Ukoliko postoje neizvjesnosti u vezi s ostvarivanjem prihoda od osiguranja, tada se koriste različite metode procjene, poput procjene vjerojatnosti ostvarivanja prihoda i utvrđivanja iznosa koji se očekuje da će biti naplaćen.

Ukoliko dođe do nastanka osiguranog štetnog događaja, osiguravajuće društvo mora isplatiti određeni iznos novčanih sredstava osiguraniku, odnosno mora mu nadoknaditi štetu prema

postojećem ugovoru o osiguranju. Isplata naknade štete izvršava se nakon obrađenog odštetnog zahtjeva. Osiguranik je zaštićen i od strane zakona koji određuje da u slučaju nemogućnosti utvrđenja visine konačnog iznosa štete osiguratelj je dužan isplatiti iznos nespornog iznosa naknade štete kao predujam u roku od 60 dana od primitka odštetnog zahtjeva (Zakon o obveznom osiguranju u prometu ,čl.12)

Nastavno na primjere knjižena iz cestovnog osiguranja, u tablici 20 prikazat ćemo poslovnu promjenu prilikom nastanka štete u prometu privremeno procijenjenu na 3.500 kuna s ugovorenim kaskom osiguranjem.

Tablica 20 Odštetni zahtjev predan i u obradi uz privremenu procjenu na 3.500 kuna

Opis promjene	Konto	D	P
Promjena pričuve prijavljenih,nelikvidiranih šteta	421	3.500	
Pričuve šteta	951		3.500

Izvor: izrada autora prema Vašiček (2020.)

Nakon obvezne procjene štete od strane zaposlenika osiguravajućeg društva ili druge pravne osobe s kojom društvo ima ugovor (Automehaničarska radionica) prava procjena štete utvrđena je na 5.000 kuna te se vrši stvarna isplata naknade štete.

Tablica 21 Isplata naknade štete , te storniranje pričuve nelikvidiranih šteta

Opis promjene	Konto	D	P
Promjena pričuve prijavljenih,nelikvidiranih šteta	421	-3.500	
Pričuve šteta	951		3.500
Izdaci za likvidirane štete	400	5.000	
Novčani račun u banci	100		5.000

Izvor: izrada autora prema Vašiček (2020.)

Po pitanju izvještavanja, prihodi od prodaje usluga osiguranja i rashodi od naknada šteta prikazuju se u računu dobiti i gubitka, a mogu biti prikazani pojedinačno ili grupirano s drugim prihodima i rashodima od sličnih aktivnosti, dok u bilješkama uz financijske izvještaje osiguravajuće društvo može dati dodatne informacije.

Zaključno, osiguranje imovine od štetnih događaja ovisi o značajnosti utjecaja iste na financijske izvještaje poslovnog subjekta. U slučaju društva RADOŠ TRGOVINA d.o.o., zalihe i prijevozna sredstva imaju značaj utjecaj na bilancu poduzeća, te su navedene dvije kategorije imovine osigurane. Veličinom aktive, odnosno pasive, prihoda i zaposlenih, Društvo je obveznik HSFI. Stoga se rashodi osiguranja knjiže u skladu s važećim pravilima navedenog standarda, te u skladu sa svim ostalim pravilnicima i zakonima koji uređuju poslovanje poslovnih subjekata. S druge strane, osiguravajuće društvo pregledom i procjenom značajki osiguranja tražene imovine klijenta određuje premiju osiguranja ovisno o značajkama imovine i rizicima od kojih se predmetna imovina želi osigurati. Premija osiguranja prema ugovoru o osiguranju, osiguravajućem društvu predstavlja prihod koji se knjiži u skladu s MSFI obzirom na klasifikaciju osiguravajućih društava kao financijskih institucija.

6. ZAKLJUČAK

Osiguranje predstavlja ključan alat za upravljanje rizicima i pružanje ekonomske zaštite pojedincima, tvrtkama i drugim subjektima. Nudi financijsku sigurnost prebacujući teret potencijalnih financijskih gubitaka na osiguravatelja u zamjenu za ugovoreni iznos pokrivača. Dvije glavne vrste osiguranja, životno i neživotno, nude različite razine zaštite i pogodnosti.

Neživotno osiguranje predstavlja važnu vrstu osiguranja koja pruža financijsku zaštitu od rizika koji se odnosi isključivo na imovinu, poslovanje i odgovornost prema trećim stranama. Pružajući pokrivače za cijeli spektar rizika, neživotno osiguranje pomaže poduzećima i pojedincima izbjeći financijsku propast, te doprinosi sveukupnoj stabilnosti gospodarstva.

Određivanjem značajki osiguranja kod osiguranja zaliha i vozila Društva RADOŠ TRGOVINE d.o.o. analizirale su se ugovorene police osiguranja. Značajke analiziranih polica osiguranja ovisile su o vrsti osiguranja, vrijednosti imovine, duljini trajanja police osiguranja, vrsti rizika od kojega se osiguranik želi osigurati, vjerojatnosti ostvarenja događa od kojega se osiguranik želi osigurati, dodanim pogodnostima i slično. Prethodno spomenute značajke analiziranih polica osiguranja su premija osiguranja, pokrivače, franšiza, osigurani iznos, trajanje osiguranja i naknada štete.

Osim analize ugovora o osiguranju, analiziralo se i računovodstveno praćenje osiguranja kod osiguranika i kod osiguratelja. Osiguranik je mali poslovni subjekt čime je obvezan pridržavati se Zakona o računovodstvu te s obzirom na veličinu pravila HSFI-ja. Plaćena premija osiguranja predstavlja rashod poslovanja i prikazuje se u računu dobiti i gubitka. U slučaju plaćanja osiguranja čije je ugovoreno trajanje duže od tekuće poslovne godine, tada će se dio iznosa izdvojiti na vremenska razgraničenja čime se neće prikazati rashod tekuće godine, nego će „ostati“ u aktivi bilance. Osiguratelj je osiguravajuće društvo koje se klasificira kao veliki poduzetnik čime je obvezan pridržavati se pravila MSFI-ja. Osiguravajuće društvo za primarnu djelatnost nudi usluge osiguranja čime je evidentno kako naplaćena premija osiguranja imovine predstavlja prihod. Od naplaćenog ukupnog iznosa po izlaznom računu osiguravajućeg društva, prihod predstavlja samo iznos premije osiguranja dok porez na premiju osiguranja predstavlja obvezu za PDV –e osiguravajućeg društva.

Osiguranje predstavlja bitan alat za upravljanje rizikom u poslovanju i pružanje ekonomske zaštite te svojim različitim funkcijama može pridonijeti gospodarskom rastu, stabilnosti i socijalnom blagostanju, odnosno stabilnosti i kontinuiranom poslovanju poslovnih subjekata.

7. POPIS LITERATURE

1. Agić-Šabeta, E. (2015). *Društva za osiguranje života u ulozi institucionalnih investitora na razvijenim finansijskim tržištima i tržištima regije*, Sarajevo: Sors.
2. Andrijašević, S., Petranović, V. (1999). *Ekonomika osiguranja*. Zagreb: Alfa.
3. Andrijašević, S., Račić-Žlibar, T. (1997). *Rječnik osiguranja*. Zagreb: Masmedia.
4. Bijelić, M., i Miletić, V. (2009). Osiguranje (i reosiguranje) u globalizaciji. *Economics/Ekonomija*, 16(2).
5. Bloomberg. (2021). Hackers Breached Colonial Pipeline Using Compromised Password. Bloomberg. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-06-04/hackers-breached-colonial-pipeline-using-compromised-password?leadSource=verify%20wall>
6. Blumenfeld, M. (2011). *Insurance Industry Exposure to Derivates dipped in 2010*. The SNL Insurance Daily.
7. Bošnjak, A. (2016). *Utjecaj institucionalnih investitora na gospodarski rast zemalja OECD*. Split: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu.
8. Buljan, E. (2016). *Utjecaj krize na tržište neživotnih osiguranja u srednjoj i istočnoj Europi*. Split: Ekonomski fakultet u Splitu.
9. Ćurak, M., Jakovčević, D. (2007). *Osiguranje i rizici*. Zagreb: RRIF plus.
10. Ćurković, M. (2007). *Obvezna osiguranja u prometu*. Zagreb: Inženjerski biro.
11. Ćurković, M. (2015). *Osiguranje od izvan ugovorne i ugovorne (profesionalne) odgovornosti*. Zagreb: Školska knjiga.
12. European Central Bank, (2009.). *Financial Stability Review*. European Central Bank.
13. Fortius Interpartes. (n.d.). Povijesni razvoj osiguranja. Osnovni podaci o osiguranju. Preuzeto 15. travnja 2023., sa <http://www.fortiusinterpartes.hr/hr/vise-o-osiguranju/osnovni-podaci-o-osiguranju/povijesni-razvoj-osiguranja/>
14. HANFA, *Osiguranje* (2024.), dostupno na: <https://www.hanfa.hr/publikacije/godisnje-izvjesce/> (pristupljeno 09. 09. 2024.)
15. HANFA, *Regulativa* (2023), dostupno na: <https://www.hanfa.hr/e-ispiti/regulativa/> (pristupljeno 09.09.2024.)
16. *Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje*. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Pristupljeno 10. 12. 2022. <<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=45672>>.
17. HUO (2024,lipanj). Statistika. HRVATSKI URED ZA OSIGURANJE. <https://huo.hr/hr/statistika>; 20 – 23.U.S. Government Accountability Office. (2024).

Colonial Pipeline Cyberattack Highlights Need for Better Federal and Private Sector Preparedness [Infographic]. U.S. Government Accountability Office. <https://www.gao.gov/blog/colonial-pipeline-cyberattack-highlights-need-better-federal-and-private-sector-preparedness-infographic>

18. HUUO, (2014). Čemu zapravo služi osiguranje?. Hrvatski ured za osiguranje, HUUO.
19. Investopedia. (2021). Enron Scandal: The Fall of a Wall Street Darling. Investopedia. Preuzeto ožujak 5, 2023, s <https://www.investopedia.com/updates/enron-scandal-summary/>
20. Jakovčević, D., (2016). „Osiguranje i rizici – uvod“, nastavni materijali. Ekonomski fakultet Zagreb, Katedra za financije. Dostupno na: <http://web.efzg.hr/dok/FIN//1.,2.Pojam,%20funkcije%20i%20zna%C4%8Daj%20osiguranja,%20Struktura%20sustava%20osigurana.pdf>, [11.12.2022.].
21. Magicmarinac.hr. (n.d.). Zakon O Osiguranju. Zakon o osiguranju - Zakon.hr. Pristupljeno 11.12.2022. <https://www.zakon.hr/z/369/Zakon-o-osiguranju>.
22. Olgić Draženović, B., Kusanović, T. i Jurić, Z. (2015). Značaj institucionalnih investitora u evoluciji financijskih sustava, *Praktični menadžment, stručni časopis za teoriju i praksu menadžmenta*, 6 (1): 165–173.
23. Pavić, D. (2009). *Ugovorno pravo osiguranja*. Zagreb: Tectus.
24. PDV Aktualno. (2021). PDV tretman osobnih automobila s primjerima knjiženja. Dostupno na https://www.pdvaktualno.hr/33/pdv-tretman-osobnih-automobila-s-primjerima-knjiženja-uniqueidRCViWTptZHLLWF5_cabpukeyFkKJutE_WcEWLDBR_98/
25. Poslovni Rezultati. Poslovni izvještaji. (n.d.). Pristupljeno 11. 12. 2022. <<https://www.merkur.hr/poslovni-izvjestaji>>.
26. Prgeša, J. (2016). *Analiza uspješnosti poslovanja društava za osiguranje u Republici Hrvatskoj*. Split: Ekonomski fakultet u Splitu.
27. Statistika. HANFA. (n.d.). Pristupljeno 09. 09, 2024, <<https://www.hanfa.hr/statistika/drustva-za-osiguranje-i-drustva-za-reosiguranje/>>.
28. Stipić, M., Stipić, H. (2014). Marketinški elementi u funkciji razvoja hrvatskoga tržišta osiguranja, *Praktični menadžment, stručni časopis za teoriju i praksu menadžmenta*, 5 (2): 26–27.
29. Tipurić D. (2007). *Strateška analiza hrvatske industrije osiguranja*. Zagreb: Ekonomski fakultet u Zagrebu

30. Trlaja, S. (2015). *Preuzimanje u industriji osiguranja Republike Hrvatske*. Zagreb: Ekonomski fakultet u Zagrebu.
31. Vašiček, V., Vašiček, D., Broz Tominac, S. (2020.) *Računovodstvo financijskih institucija*. Zagreb: Sveučilišna tiskara.
32. Vidučić, Lj. (2012). *Financijski menadžment*. Zagreb: RRiF Plus.
33. Vuk, J. (2021.). *Štete na imovini poduzetnika*. Zagreb: RRIF
34. Zanki, M. (2016). *Utjecaj krize na poslovanje osiguravajućih društava u RH*. Split: Ekonomski fakultet u Splitu.

8. POPIS SLIKA

Slika 1 Funkcije osiguranja	10
Slika 2 Izvještaj o financijskom položaju društva Merkur osiguranje d.d.	13
Slika 3 Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti Merkur osiguranje d.d.	14
Slika 4 Broj polica osiguranja -usporedba podataka na 31.12.2022. i na 31.12.2023.godine.....	23
Slika 5 Načini osiguranja materijalne imovine	24
Slika 6 Slikovit primjer kibernetičkog napada na tvrtku Colonial Pipeline	28
Slika 7 Primjer police osiguranja od profesionalne odgovornosti	30-31
Slika 8 Merkur osiguranje d.d. - Ponuda za zaštitu poslovanja i zaposlenika	33
Slika 9 Polica osiguranja imovine	36-37
Slika 10 Polica cestovnog kaska	42

9. POPIS TABLICA

Tablica 1 Najvažniji pojmovi u osiguranju	8
Tablica 2 Kontni plan za osiguravajuća društva.....	11
Tablica 3 Raspodjela osiguravajućih društava u RH prema vrsti osiguranja	20
Tablica 4 Statistički podaci o premiji osiguranja u RH za razdoblje 01.01.2023. - 31.12.2023. u eurima.....	21
Tablica 5 Ukupna zaračunata bruto premija i likvidirane štete (bruto iznosi)	22
Tablica 6 Udio zaračunate bruto premije u BDP-u	22
Tablica 7 Sažetak osigurane nepokretne imovine prema polici osiguranja	35
Tablica 8 Knjiženje troška osiguranja	38
Tablica 9 Knjiženje Razgraničenje troškova osiguranja	39
Tablica 10 Knjiženje ugovorene premije osiguranja u poslovnim knjigama osiguravajućeg društva	40
Tablica 11 Knjiženje izdane fakture za 1. ratu premije osiguranja	40
Tablica 12 Naplaćena je premija osiguranja po izdanoj fakturi	41
Tablica 13 Porezni tretman troškova osobnih automobila	43
Tablica 14 Knjiženje troška sklapanja police osiguranja	44
Tablica 15 Knjiženje podmirenja obveza prema osiguravajućem društvu... ..	44
Tablica 16 Knjiženje izdane police osiguranja cestovnog kaska	45
Tablica 17 Knjiženje fakture za premiju osiguranja.....	45
Tablica 18 Knjiženje naplaćene premije osiguranja prema izdanoj fakturi	46
Tablica 19 Izvršena je uplata poreza u proračun	46
Tablica 20 Odštetni zahtjev predan i u obradi uz privremenu procjenu na 3.500 kuna	49
Tablica 21 Isplata naknade štete , te storniranje pričuve nelikvidiranih šteta	49

10. ŽIVOTOPIS

IVA RADOŠ

Zagrebačka 109, 10360 Sesvete

irados001@gmail.com

RADNO ISKUSTVO

**RADOŠ TRGOVINA
D.O.O.**
Ivanić Grad
svi, 2017 - Sadašnje

Voditelj nabave i prodaje

- Odnos s kupcima na prijateljsko-profesionalnoj razini
- Kontakt/sastanci s trgovačim putnicima za nabavu robe
- Organizacija selekcije trgovačke robe za druge lokacije
- Izrada mjesečnih izvještaja prodaje

ČIMA D.O.O.
Zagreb
ruj. 2022 - Sadašnje

Knjigovoda

- Vođenje računovodstvenih knjiga
- Praćenje i podmirenje salda konti kupaca/ dobavljača
- Predaja obveznih izvještaja u sustavima nadležnih tijela RH
- Izrada Godišnjeg financijskoj izvještaja

OBRAZOVANJE

**TREĆA EKONOMSKA
ŠKOLA**
Zagreb
2016

Srednjoškolska diploma

**EKONOMSKI
FAKULTET ZAGREB**
Zagreb
2024

Magistar ekonomije

VJEŠTINE

SPREMNOST NA USVAJANJE NOVIH ZNANJA

SPOSOBNOST PRILAGODAVANJA
PROMJENAMA

TIMSKI RAD

KOMPJUTERSKE VJEŠTINE